Telefonas: LACKAWANNA 5520

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

The Lithuanian Weekly „Tevyne"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

No. 33 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Rugpiučio (August) 14, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Angliakasiai Rengiasi Streikuoti

Badas Airijoje

Sukilo Syrijos Gyventojai

ANGLIAKASIAI RENGIASI STREIKUOTI.

Rugpiučio 4 d. nutruko derybos tarpe Jungtinių Angliakasių Unijos ir kietųjų angliakasyklų savininkų atstovų. Šios derybos ėjo Atlantic City, N. J., beveik mėnesį laiko, tačiau prie jokio susitarimo neprieita ir pagaliau, darbdavių atstovams griežtai atsisakius išpildyti darbininkų reikalavimus algų pakėlimo ir „check-off" sistemos įvedimo klausimais, darbininkų atstovai pertraukė derybas. Tuojaus Angliakasių Unija pradėjo rengtis streikui, kuris turės įvykti su sekamo rugsėjo mėnesio 1 diena.

Tačiau rugp. 6 d. darbdavių organizacijos vadas Warriner pasiuntė Angliakasių Unijos prezidentui Lewis draugiško turinio laišką, kuriame išreiškiama vilties, kad bus surasta budai deryboms atnaujinti ir prieiti prie susitarimo, kad išvengus streiko ir prie progos vėl pasiulo pavesti ginčą išspręsti arbitracijos budu. Angliakasių Unijos prezidentas Lewis, rugp. 9 d. atsakydamas į šitą laišką, griežtai pareiškia, kad angliakasiai nesutiks savo reikalus spręsti arbitracijos budu ir tik tuomet sutiks atnaujinti derybas, kuomet darbdaviai atsisakys savo griežto nusistatymo prieš algų pakėlimą ir įvedimą „check-off" sistemos.

Taigi nors manoma, kad yra vilties deryboms atnaujinti, bet tuo patim laiku ir streiko pavojus pasididina, kuomet šitaip griežtai laikosi savo reikalavimų Angliakasių Unija. Taipgi jau aiškiai suprasta, kad ir prezidentas Coolidge nemano kištis į šį ginčą prieš rugsėjo 1 d.

BADAS AIRIJOJE.

Airijos sostinės Dublino žinios skelbia, kad didžiausiam Tipperary distrikto mieste Clonmel yra stačiai traginga padėtis delei maisto stokos. Daugelis kudikių išmirė iš bado ir taipgi daugelis kudikių serga delei stokos maisto. Visam rajone badą kenčia ir suaugusieji gyventojai.

NAUJAS SUKILIMAS SYRIJOJE.

Jau net ir pačių prancuzų žinios skelbia, kad pabaigoje pereitos savaitės prasidėjo rimtas sukilimas Syrijoje, Prancijos globojamoje dalyje. Prancijos premieras pripažįsta, kad sukilėliai nukovė 100 prancuzų kareivių, vienok Jeruzalės žinios skelbia, kad mušiuose su sukilėliais žuvo 200 ir sužeista 600 Prancijos kareivių ir sukilėliai sugriebė nemaža karo amunicijos. Esą sukilėliai gali sumobilizuoti didelę armiją ir tuo budu sudaro didelio pavojaus Prancijos kariuomenei.

NAUJI ŽEMĖS DREBĖJIMAI.

Rugpiučio 7 d. smarkus žemės drebėjimas sukratė Meksikos sostinę -- Mexico City. Originalis žemės drebėjimas įvyko Guerrero valstijoj ir kiekvienas sukrėtimas pasikartojo ir Mexico City. Apie nuostolius ir aukas žmonėmis nepranešama. Taipgi rugp. 8 d. buvo jaučiamas žymus žemės drebėjimas Californijos valstijoje net 130 mylių plote, pradedant nuo San Diego iki San Bernardino. Apie nuostolius ir čionai nieko nepranešama.

VOKIEČIAI ATSILYGINA LENKAMS.

Vokietijos užsienių reikalų ministeris Stresemanas rugp. 6 paskelbė, kad gyvenantieji Vokietijos žemėj lenkai, kurie laike 1920—21 metų plebiscito Rytų Prusuose ir Aukštutinėj Silezijoj balsavo norį pasilikti Lenkijos piliečiais, gavę įsakymą išsikraustyti iš Vokietijos per keturiasdešimt aštuonias valandas. To nepadariusieji bus prievarta deporteuojami. Vokietija tuo budu atsilygina Lenkijai, kuri rugpiučio 1 dieną išvarė iš savo žemės Vokietijon tukstančius vokiečių.

NUŽUDĖ DAUG ŽMONIŲ.

Londono žinios skelbia, kad Rusijoj, Kostroma rajone Ivankovo kaimo gyventojas Gračevas, supykintas valdžios žemės dalinimo daviniais, 17 minimo kaimo gyventojų nužudė ir keliolika sužeidė ir sudeginęs kaimą pabėgo. Žmogžudys esąs dar nesuimtas.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS.

— Žinios skelbia, kad Naujos Škotijos angliakasiai didele didžiuma balsų nutarė grįžti darban provizionalės valdžios pasiulytomis sąlygomis.

— Čekoslovakijos sostinės Pragos žinios skelbia, kad policija susekusi komunistų suokalbį nužudyti respublikos prezidentą Masaryką. Esą tokis įsakymas duotas iš Maskvos Trečiojo Internacionalo vadų.

— Vokietijoj yra apie 600,000 darbininkų neturinčių darbo ir neturinčių iš ko pragyventi ir apie kita tiek dirba tik po 2—3 dienas į savaitę.

— Velionis Bryanas paliko savo šeimynos nariams 760,000 dol. vertės turto ir pinigų bankuose. Taipgi apie 100,000 dol. paliko mokykloms ir labdaringiems tikslams.

— Buvusi Austro-Vengrijos karalienė Zita padarė sutartį su viena Amerikos judomų paveikslų kompanija ir rudeny žada atvykti Amerikon vaidinti judomuose paveiksluose.

— New Yorko valstijoj atimta 4,477 automobilistams leidimai važinėti automobiliu. Du trečdaliu priežasčių sudaro girtybė. Viso leidimų automobistams New Yorko valstijoj šiemet išduota 1,475.101.

— Jung. Valst. Shipping Board 4 balsais prieš 1 nutarė parduoti Henry Fordui 200 laivų už $1,706,000. Šitie laivai turėjo buti sunaikinti.

Iš Lietuvos Laikraščių

„TRYS KARALIAI".

Įdomių dalykų yra papasakojęs p. M. Yčas byloje prof. Voldemaro su Gabriu Paršaičiu, pakviestas liudininku. Abelnai Gabrio byla labai įdomi, nušviečianti ne tik jo, kaipo žinomojo Gabrio Paršaičio asmenį, bet labiau iškelianti švieson daug ligi šiol platesnei visuomenei nežinomų užkulisinių dalykų iš pirmųjų musų kovos del nepriklausomybės dienų. P. M. Yčas be kt. pasakė: „...su Voldemaru buvome užėję (Šveicarijoj) pas Mykolą Tiškevičių, kurs mums prikišo, kam mes taip greit šokinėją nuo vieno kandidato ant kito. Man nesmagu, pasakė grafas Tiškevičius, del Uracho išrinkimo ir štai del to: pas mane buvo Gabrys su Olšauskiu (prelatu); juodu pakėlė tostą už mane, kaip Lietuvos regentą, o paskui net karalių. Tik garbingo siulymo aš nepriėmiau ir pasiuliau į Lietuvos karalius Alfonsą, Ispanų infantą, kurs tuomet studentavo Ciuriche (Vokietijoj). Gabrys ir Olšauskis nuo mano kandidaturos greit atsisakė, priimdami Alfonso kandidaturą į Lietuvos karalius. Juodu prašė mane, kad juodu supažindinčiau su nauju kandidatu. Supažindinau. Juodu nuvažiavo pas Alfonsą, jį įtikinėdami, kad jis vienintėlis kandidatas į Lietuvos karalius. Paskui Taryba išrinko Urachą. Tuo budu Alfonsas buvo apviltas, o aš užgautas". („L. Ž.")

MĖGINO ATSISTATYDINTI.

Lietuvos laikraščių pranešimu, teisingumo ministeris A. Tumėnas liepos 11 d. buvo įteikęs Respublikos Prezidentui savo atsistatydinimo raštą. Priežastys šitam p. Tumėno žygiui nebuvo skelbiamos. Tačiau vėlesnės žinios skelbia, kad liepos 17 d. ministeriui pirmininkui Petruliui pasikalbėjus su p. Tumėnu, pastarasis savo atsistatydinimo raštą atsiėmė.

DIPLOMATINĖS ŽINIOS.

E. Galvanauskas, Lietuvos ministeris Anglijoj, atvyko Haagon įteikti Olandų karalienei savo kredercialus, kaipo Lietuvos įgaliotasai ministeris. P-nas Galvanauskas, be Anglijos atstovaus Lietuvą ir Olandijoj.

Taipgi Lietuvos įgaliotasis ministeris Italijoj p. Klimas paskirtas atstovu Prancuzijoj, o dabartinis musų atstovas Prancuzijoj p. Milašius skiriamas garbės patarėju toje pat atstovybėje.

NAUJAS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS.

Vilniuje lietuvių savaitinį laikraštį „Lietuvos Kelias" okupantai pribaigė smaugti. Nesenai pasirodė naujas tokio pat periodo lietuvių laikraštis „Kelias", kuris žada patenkinti okupantų pasmaugtojo „Lietuvos Kelio" skaitytojus.

SAUŽUDYBĖS DIDĖJA.

Oficialėmis okupantų statistikos žiniomis, Vilniuje saužudysčių skaičius kas mėnuo didėja. Tik birželio mėnesy užregistruota 75 saužudysčių atsitikimai. Iš jų 40 iš nepakeliamai sunkios materialės priežasties.

VILNIUJE DIDĖJA BEDARBĖ.

Praėjusiomis savaitėmis bedarbių skaičius padidėjo 1,500 žmonių, iš jų 350 inteligentų.

MIRĖ WROBLEWSKIS,

Mirė garsus Vilniaus advokatas Wroblewskis, kuris pasižymėjo lietuvių politinių bylų gynimu dar prieš revoliuciją prieš Rusus o dabar prieš Lenkus.

OKUPANTAI GYVENTOJUS „SUROKAVO".

Okupantų statistikos daviniais 7 Vilniaus apygardos apskrityse su Vilniumi esą 1,088,000 gyventojų. Tikybomis paskirstant atrodo taip: 652,000 katalikų, 284,000 pravoslavų, 119,500 judėjų ir 32,000 kitų. Tautomis taip suskirstyta: 608,500 lenkų, 277,500 gudų, 119,500 žydų, 57,000 lietuvių ir 25,000 kitų.

Nekalbant apie lietuvius, kurių skaičius aiškiai neteisingas, statistikos tendencingumą rodo ir gudų skaičius: jų parodyta mažiau, negu pravoslavų.

MOTERŲ ANT 7,474 DAUGIAU.

Sulig 1923 m. surašymo Telšių apskrity yra 36,489 vyrai ir 43,963 moterys.

A. A. Antanas Vireliunas

Amžiaus 37 metų, gimęs Vėžionių k., Kupiškio valsčiaus, Panevėžio apskr. Augo ukiškoj šeimynoj. Mokslus ėjo: Kupiškio liaudies mokykloj ir Panevėžio mokytojų seminarijoj, kurią baigė bene 1908 metais.

Tapęs mokytoju mokytojavo Stačiunų k., Lygumų valsč., o paskum Tverio miestely Žemaitijoj.

Karo metu buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę. Nenorėjo toj kariuomenėj tarnauti, nė šioj tarnyboj kilti, užtat į karo mokyklą nėjo. Nedaug ir neilgai tekariavęs pateko į belaisvę pas vokiečius. Iš belaisvės bėgo. Daug vargo iškentėjo. Galų gale pasiekė sekmingai Kauną ir čia pastojo mokytojauti lietuvių gimnazijoj.

1918 m. susitvėrus Lietuvos Valdžiai ir įsikurus ministerijoms, Švietimo Ministeerijoj a. a. Antanas Vireliunas buvo liaudies mokyklų viršininku, knygų leidimo komisijos sekretoriu, terminologijos komisijos sekretoriu, „Švietimo Darbo" redaktoriu.

Daug pasidarbavęs kraštotyrime, lietuvių kalbos tyrime ir jos ugdyme.

A. a. Antanas Vireliunas buvo vienas iš iniciatorių ir steigėjų „Lietuvos Kraštotyros Draugijos", kurios įstatai jau parengti ir valdžios patvirtinti.

Literaturos darbai:

1. Geografija ne Europos kraštams,
2. Mažasis atlasas,
3. Vidurinei mokyklai atlasas (parengtas spaudai),
4. Šneiderio tipo atlasas (vertimas),
5. Sieninis atlasas,
6. Kraštotyros metodika,
7. Kelionė po šiaures,
8. Vandens ir vėjo galybė (Vireliunas ir Šimkunas),
9. Kaip senovėj gyventa senelių ir proseneliu,
10. Kalbos ugdymas,
11. Kupiškėnų dainos (spausdinamos žurnale „Tauta ir Žodis" viso apie 800—900 dainų),
12. Krašto mokslo vadovėlis pradžios mokyklai (rankraštis parašytas prieš pat mirtį, dar pabaigoj keletas puslapių liko neaptvarkytų),
13. Kalbos Vadovas. (Šitam didžiuliui veikalui apie 800 pusl. surinkta medžiaga ir ji gerokai aptvarkyta, tik galutinai į spaudą neparengta).

Štai kiek bendrais bruožais, neįsigilinant į smulkmenas, yra nuveikęs, padaręs tasai vadinamasai skurzdė, arba vargo pelė — Vireliunas. Trumpą amželį tegyveno. Susikurė jaukią gražią šeimynėlę. 1922 m. pabaigoj vedė p. Emiliją Kairytę sau už žmoną. Susilaukė sau sunelio, kuriam dabar jau buvo 1 metai 3 mėn. ir manė, tikėjosi ir viltį turėjo, jog darbo vaisiais pasidžiaugs, pasigėrės.

Perdidelis atsidavimas darbui, užsimiršimas, dažnai ir išsižadėjimas savęs pakirto sveikatą.

Paskutiniuosius 3 metus, nuo persidirbimo, o žinoma ir karas: belaisvė, bėgimas prisidėjo, — ir sirgo, negalavo. Buvo net vidurių operacija padaryta. Laimingai pasisekė. Sveikata kiek pagerėjo. Tik, perintensyvus darbas sveikatą mažino. Gavo geltligę, neurasteniją. Palangoje atvyko pasilsėti, sveikatą sustiprinti. Paskutiniai 10 dienų sirgo jau smarkiau. Gydytojai konstatavo inksta uždegimą, tas praėjo. Galų gale 1925 m. liepos 23 d. 6 val. ryto mirė. Ir trenkė kaip perkunija ta baisi ir skaudi žinia, Palangoj ir visoj Lietuvoj sujudinusi sąmoningų lietuvių širdis.

Tik ateina geriausieji darbininkai, mokanti ir norinti dirbti, kaip Buga, Vireliunas... ir juos negailestinga mirtis pakerta.

Lietuvių kalbos žinovai ir ugdytojai vienas po kito skiriasi su mumis. Argi ne skaudu, brangus lietuviai?!...

Laidotuvės...

Pas p. Pruso villą š. m. liepos 23 d. Palangos svečiai ir vietiniai gyventojai — Lietuvos visuomenė ir šviesuomenė atėjo a. a. Vireliuną palydėti. Grabą nešė p. mokytojai, karininkai. Kunas nulydėtas į bažnyčią. Liepos 24 d. 11 val. ryto gedulingos pamaldos. Artistas sol. Babravičius bažnyčioj giedojo. Ant grabo sudėti vainikai:

1. Laurų vainikas su baltomis rožėmis ir levkojais nuo Lietuvos Mokytojų Prof. Sąjungos, liaudies mokytojų ir mokslininkų,
2. Tujos medelio vainikas su neužmiršuolėlėmis,
3. Palangos Vidurinės mokyklos,
4. Palangos pradžios mokyklos,
5. Švietimo Ministerijos Fiz. Lav. Kursų.

Prie kapo kalbėjo: 1) vietinis klebonas, 2) buv. Valst. Prezidentas Antanas Smetona, 3) Direkt. Škėma, 4) kun. Tamošaitis, 5) mokyt. Tamulevičius, 6) kun. Krypaitis, 7) Palangos gyventojas baltgudis baltgudiškai p. Kassevičius.

Visi kalbėtojai pažymėjo a. a. Antano nuopelnų nuotrupas ir pareiškė didelį skausmą ir liudėsį, jog iš baro, kurį taip plačiai buvo užsimojęs šis kilnusis darbininkas netikėtai, nelauktai tapo pašalintas.

Kada visi žmonės palydėję šitą kilnų vyrų ir atidavę jam paskutinę pagarbą namo parskubėjo, liudna žmona — Vireliunienė, apsupta mažu bureliu kaunišėnų iš Palangos kapų namo pamažėl ėjo...

Petras Biržys.
(„K. Ž.")

GENEROLAS JUOZAS STANAITIS.
(1866—1925)

Matarnų kaimo (tuomet Naumiesčio par., Bublelių valsčiaus) valstiečio sunus, nepabaigęs 8-tos klasės Mariampolės gimnazijos, pastojo Rusijos kariuomenėn ir dar prieš karą buvo pasiekęs pulkininko leitenanto laipsnio. 1914 m. didžiojo karo pradžioj buvo sunkiai kontuzijuotas ties Zamosčium. Ilgokai pasirgęs jisai grįžo atgal tarnybon, buvo pakeltas pulkininku, paskirtas pulko vadu ir toliau karo viršininku (voinsky načalnik). 1920 m. grįžęs Lietuvos Respublikon buvo Lietuvos 2 kariuomenės divizijos vadu, toliau buvo paskirtas musų kariuomenės vadu. Nelengvas darbas tad teko jam. Tai buvo Širvintų, Giedraičių ir kitų taip vadinamos neitralės juostos vietų gynimo nuo lenkų metai. Klaipėdos ėmimas irgi įvyko jam musų kariuomenę vadovaujant.

Nabašninkas buvo teisingo, griežto budo vyras. Nors didesnę savo gyvenimo dalį jisai buvo Maskvoj ir Rusijoj praleidęs, bet nuo Lietuvos reikalų nenutolo ir grįžęs tėvynėn neblogai jai patarnavo.

Pasimirė 1925 m. liepos 12 d. Matarnų kaime savo gimtajame uky, kurį jisai buvo nuo skolininkų atpirkęs ir kuriame dar prieš karą svajojo pasišalinęs iš Rusijos kariuomenės įtaisysiąs pavyzdingą savo kaimynams ukį. Tam tikslui net buvo jisai išėjęs žemės ukio kursus.

J. Stanaitis buvo našlys, vaikų nepaliko.

Dr. K. Grinius.
(„L. Ž.")

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

ANGLIAKASIŲ STREIKO PAVOJUS.

Rugpiučio 4 d. nutruko derybos tarpe Jungtinių Angliakasių Unijos ir kietųjų angliakasyklų savininkų atstovų. Šios derybos prasidėjo liepos 9 d. ir beveik visą mėnesį besiderant neprieita prie jokios sutarties. Iš Angliakasių Unijos prezidento Lewis'o pareiškimų aiškiai matosi, kad darbdavių atstovai neturėjo galios jokio atsakomingo žingsnio daryti ir derybas vedė vien tuo tikslu, kad gaišinus laiką ir sutrukdžius Angliakasių Unijai rengtis prie streiko. Taipgi įdomus ir tas faktas, kad darbdavių atstovai tegalėjo darbininkams pasiulyti tik jų numylėtąjį arkliuką — ginčą pavesti išspręsti arbitracijai. Tačiau Angliakasių Unijos prezidentas Lewis'as griežtai pareiškė, kad angliakasiai niekuomet nesutiks pavesti savo reikalus spręsti pašaliniams žmonėms, kurie kuomažiausiai žino apie angliakasių padėtį. Ir labai išmintingas tokis angliakasių nusistatymas, nes matyt darbdaviams labai naudinga taikintis su darbininkais arbitracijos budu.

Pagaliau, rugpiučio 4 d. darbdavių atstovams griežtai pareiškus, kad jie nesutiks pakelti angliakasiams algų ir net atsisakius įvesti „check-off" sistemą, kuri darbdaviams jokių didesnių išlaidų nesudaro, Angliakasių Unijos atstovai pertraukė derybas su darbdavių atstovais. Akyvaizdoje šitokios padėties susidaro rimtas angliakasių streiko pavojus, kuris gali įvykti su sekamo rugsėjo mėnesio 1 diena.

Iki rugsėjo 1 d. laikas gana trumpas ir nors palikta galimybė sušaukti naujai konferencijai deryboms angliakasių su darbdaviais, bet ar kuri nors pusė panorės tokią konferenciją šaukti, tai bent tuo tarpu sunku pasakyti. Taipgi laikraščiai skelbia gandus, kad ir Jung. Valst. prezidentas Coolidge nemano kištis į angliakasių su darbdaviais ginčą be rugsėjo 1 d., kuomet jau darbas sustos.

Žinant šitą visą padėtį ir taipgi sprendžiant iš angliakasių atstovų tvirtų pareiškimų jų reikalavimų klausimu, angliakasiai privalo rengtis kovai. Šiandien jau beveik niekas neabejoja, kad darbo sulaikymas su rugsėjo 1 d. įvyks. Ar tas darbo sulaikymas bus ilgas ar trumpas, bet sprendžiama, kad tai įvyks. Ypač dar ir delto darbo sulaikymas labai galimas, kad tas yra labai naudingu darbdaviams, nes tokiam atsitikime jie turi progos brangia kaina išparduoti pačias blogiausias anglis. O tuo tarpu, kuomet įvyksta tik darbo sulaikymas, kuris nelaikomas tikruoju streiku ir leidžiama darbininkams prižiurėti kasyklas, darbdaviai jokių nuostolių nepaneša. Apart to, jie dar gauna progos gerai pasipelnyti už pačias blogiausias anglis. Todel darbdaviams labai naudingas ir pelningas darbo sulaikymas ir jie prie to veda.

Tačiau ir angliakasiams reikėtų pagalvoti, ar nebutų laikas jau atsisakyti nuo tų darbo sulaikymų ir su pasibaigimu sutarties skelbti tikrąjį streiką, jei nebutų prieita prie naujos sutarties. Kuomet darbdaviai žinotų, kad su pasibaigimu sutarties sustos visas judėjimas kasyklose ir darbininkams kasyklų neprižiurint pasidarys jiems dideli nuostoliai, tuomet ir jie kitaip pradėtų žiurėti į naujos sutarties sudarymą. Dabar jiems darbo sulaikymas yra visiškai nebaisus, nes jie iš to tik pasipelno.

Žinoma, angliakasiai patys geriau žino savo reikalus ir pasielgs kaip jiems geriau ir naudingiau išrodys. Mes čionai padarėme savo pastabą toje prasmėje kaip mums tie reikalai išrodo. Bet nežiurint kokios padėties angliakasiai susilauks savo derybose su darbdaviais, vis viena jų pareiga laikytis rimtai laike kovos, nes tik sutartinai ir nesvyruojančiai kovojant tegalima laimėjimų pasiekti. Taipgi angliakasiai neprivalo nusiminti ar išsigąsti, kad darbdavių reikalams tarnaujanti spauda eis prieš juos. Reikia atminti ir kitas faktas, kad bus nemaža ir tokios spaudos, kuri širdingai palaikys ir gins streikuojančių angliakasių reikalus. Sutartinas ir rimtas darbininkų frontas yra vienatiniu jų laimėjimams užtikrinti pagrindu.

SVARBUS ĮVYKIS LIETUVOJE.

Nežiurint to, kad Lietuvoje klerikalai stengiasi visomis išgalėmis slopinti kiekvieną nevaržomą kulturinio veikimo žingsnį, visgi pažangos ratas sukasi ir Lietuvos gyvenime. Štai birželio 28 d. Kaune įvyko *Pirmas Lietuvos Kulturos Kongresas,* kuriame dalyvavo 79 švietimo ir kulturos draugijų atstovai iš įvairių Lietuvos kampų ir daugybė svečių. Tarpe dalyvių matome ir žymių Lietuvos mokslo vyrų ir universiteto profesorių.

Šitas įvykis Lietuvos gyvenime turi begalinės svarbos, nes šito Kongreso atlikti darbai yra rimtu pagrindu Lietuvos liaudies švietimui. Beeinant rungtynėms su reakcija ir pažangos slopintojais politinėje Lietuvos gyvenimo plotmėje, tuo patim kartu reikia rupintis ir liaudies švietimu, nes tai yra vienatinis budas galutinam reakcijos nugalėjimui ir užtikrinimui Lietuvai šviesios ateities.

Dabartinė švietimo ir kulturinimo priaugančios kartos padėtis Lietuvoje yra stačiai pasibaisėtina. Šiame Kongrese p. V. Kvieskos pranešimu sužinome, kad pradžios mokyklų Lietuvoje yra 2,080, kurias šiemet lanko 120,000 vaikų. Mokyklinio gi amžiaus vaikų — tarpe 7—13 metų 1923 m. surašymo daviniais buvo 290,000, reiškia didesnė pusė priaugančios kartos nemokinama skaityti nei rašyti. Su suaugusių švietimu irgi valdžia nieko nedaro. Prieš du metu savivaldybės tą darbą dirbo, o Švietimo Ministerija už pamokas apmokėjo. Dabar tos lėšos paskirtos klebonams už pamokas, mokant po 5 litus ir 6 centus už valandą, o iš savivaldybių sąmatų tam tikslui skiriamos lėšos išbrauktos.

Taipgi ir tos priaugančios kartos auklėjimas, kuri turi progos lankyti mokyklas, yra labai apverktinoje padėtyje ir tokia padėtis Lietuvai šviesios ateities nežada. Kulturos Kongresas apsvarstęs dabartinę švietimo ir kulturos padėtį Lietuvoje rado: 1) kad permažas pradžios mokyklų skaičius proporcionaliam mokyklos amžiaus vaikų skaičiui, 2) kad visiškai nėra suaugusių švietimo, 3) kad švietimo sutvarkymas neatatinka liaudies ekonominiems reikalams, 4) kad mokyklos nežadina mokinių iniciatyvos, 5) kad švietimas varomas vienpusiškoje klerikalinėje dvasioje, 6) kad neklerikalinio kripsnio mokyklos persekiojamos, 7) kad jaunuomenė auklėjama ne žmoniškumo, bet partinės neapykantos dvasioje, 8) kad švietimo darbas išeina ne iš liaudies kulturos pagrindų...

Akyvaizdoje šitų visų faktų, Pirmas Lietuvos Kulturos Kongresas nutarė kviesti visas pažangiasias organizacijas dėtis į Lietuvos Kulturos Sąjungą ir bendromis pajėgomis kelti liaudies švietimo ir kulturos žmoniškumo, laisvos minties ir krašto žmonių gerovės pagrindais. Nutarė: Kulturos Tarybai a) išdirbti tinkamą programą suaugusių kursams, b) išplėsti Liaudies Universiteto veikimą nustatant programą ir sudarant atskiruose Lietuvos centruose lektorių burius. Remti „Kulturos" knygų leidimą paruošiant temas, kuriomis reikėtų paruošti literaturos ir platinant jau išleistąją, eiti prie sudarymo mokslo priemonių muziejaus.

Padaryta visa eilė ir kitų svarbių nutarimų ir išnešta atatinkamos rezoliucijos. Išrinkta iš rimtų ir pasižymėjusių švietėjų Kulturos Taryba ir užbaigtas Kongresas su tvirtu pasiryžimu darbuotis Lietuvos liaudies švietimo ir kulturinimo dirvoje.

Tenka pasveikinti pažangiuosius Lietuvos švietėjus už patiesimą taip rimto pagrindo Lietuvos liaudies kulturinimui. Nėra abejonės, kad ir Amerikos pažangieji lietuviai parems tokį svarbų ir prakilnų darbą Lietuvos švietėjų, nes tik tuo budu bus galima įvesti Lietuvą į šviesios ateities rumus. Linksma žymėti tas faktas, kad Lietuva nebesutinka gyventi viduramžių tamsoje ir nežiurint visų sunkenybių drąsiai eina į šviesią ateitį!

PERŽVALGA

Nauja Reakcijos Auka.

„Liet. žiniose" užtinkame sekamą reikšmingą pastabą:

„Šiandien pažangioji spauda jaučia ‚naujosios eros' gerumus. Nesenai ‚Lietuvos žinių' numeris buvo konfiskuotas už nekalčiausį straipsnį, ir jo redaktorius traukiamas atsakomybėn.

„Iš Šiaulių atėjo tiesiog negirdėtos žinios. ‚Šiaulių Naujienų' redaktorius jau netraukiamas atsakomybėn, o tiesiai pasodintas katorginiam kalėjime, paleistas ir vėl pasodintas.

„Kada buvo gauta toji žinia be jokių komentarų, kai kurie naivųs žmonės klausė: ką tokį padarė ‚Šiaulių Naujienų' redaktorius. Žmogų nužudė ar revoliuciją kėlė?

„Pasirodo iš viso tik... įdėjo į laikraštį keletą rašinėlių, iš kurių vienas buvęs d-ro Šliupo rašytas.

„Toks faktas liudija, kad kova su laisva mintimi yra peržengusi visas galimas ribas. Redaktoriai suimami ir kaipo didžiausi prasikaltėliai sodinami be teismo kalėjiman."

„Šiaulių Naujienų" leidėju yra D-ras J. Šliupas, o jų redaktorium — p. Leonas Vitkauskas, kuris savanoriu tarnavo per kelis metus Lietuvos kariuomenėje ir kovojo už Lietuvos nepriklausomybės apgynimą. Todel negalima nei daleisti, kad šitas laikraštis pasižymėtų Lietuvos valstybei priešingais rašiniais, kaip klerikalinė spauda tikrina. Mat „Šiaulių Naujienos" aiškiai ir griežtai stovi prieš juodąją reakciją ir šitokia laikraščio pozicija Lietuvos valdonams yra baisesnė, negu anti-valstybinė agitacija. Užtad juodosios reakcijos apaštalai ir įgrudo p. Vitkauską be jokio teismo į katorginį kalėjimą, tarsi didžiausį prasikaltėlį.

—o—

Be Sargų — Nei Žingsnio.

„Vienybės" redaktorius p. Širvydas, viešėdamas Lietuvoje, sumanė aplankyti Kauno laikraščių redakcijas. Apie tą savo žygį jis „Vienybėje" tarpe kitko praneša ir sekamą įdomybę:

„'Lietuvos' redaktoriui per sargą įdaviau savo kortelę ir per tą patį sargą gavau pranešimą, kad ‚ponas redaktorius užimtas su kitu ponu'; busiąs liuosas už 10 minučių, — reikia palaukt. Kad sutrumpinus laukimo laiką, mes su bobele išėjom į kitas redakcijas, kad paskui dar vėl čionai sugrįžus."

Bet ir už geros valandos sugrįžus „Lietuvos" redaktorius vis dar buvo „užimtas" su tuo patim „kitu ponu". Todel p. Širvydas nusprendė ilgiau nelaukti ir Lietuvos valdžios oficiozo redaktoriaus nejudinti iš tos „aukštumos".

Vadinasi, išponėję Lietuvos klerikaliniai „didžiunai" netik prie ministerių kancelerijų pastatę sargus, bet net ir valdžios oficiozo redaktorius apsaugotas sargais. O gal kuri. Purickis bijosi prisileisti bent kokių „bedievių", kad kartais tie neprimintų „jo aukštenybei" apie garsųjį Purickio šmugelį... Anot amerikoniško priežodžio: „Safety first".

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. A. J. KARALIUS, 3303 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

LYTIES HYGIENA

Rašo Dr. A. J. Karalius.

LYTIES PAKRIKIMAI BEI LIGOS.

Lyties instinktas.

Normalus lyties instinktas sudaro be galo svarbų akstiną žmonių pažangoje. Lyties įtaka literaturoje, meno ir tautų troškimuose (mitologijoj) labai žymi ir stipri. Jinai apsireiškia ir kitose veikimo sferose gal but ne taip žymiai. Religijų atsiradime lyties įtaka labai didelė — tuli tyrinėtojai net tvirtina, kad religijas pagimdė lyties instiktas. Galų gale visi gerai žinome, kad be lyties instinkto, be lytinio gyvenimo jokia tauta negalėtų išlikti.

Lyties aparatas.

Šiame straipsnyje kalbame apie vyrus. Lyties aparatas, t. y. lyties organai suteikia vyrui tas ypatybes, kurios jį, taip sakant, padaro vyru. O visi žinote kuo vyras skiriasi nuo moters — ugis, kuno sudėtis, išvaizda, balsas, dvasia ir tt. Lyties organai gamina savo rųšies sultis, kurios į kraują patekusios ir sudaro galimybę visam kunui įsigyti vyriškumą. Kudikystėje beveik nėra skirtumų tarp vaiko ir mergaitės, nes abiejų lyties organai neišsirutuloję. Kiek vėliaus berniuko lyties organai auga, gamindami savo rųšies sultis, kurios viso kuno organams suteikia galimybės išsirutuloti truputėlį kitaip; tos sultys ne tiktai suteikia galimybės, bet stačiai verčia visus organus vyriškon pusėn vystytis. Laikui bėgant lyties organai auga, pagamina daugiau sulčių, ir vyrukas jau aiškiai skiriasi nuo mergaitės. Dar vėliaus pradeda augti barzda, balsas storėja ir tt.

Pavyzdžiai.

Kokiu nors budu sukrikdintas lyties organų augimas labai žymiai atsiliepia į visą kuną. Jei inkstukai del kokių nors priežasčių neauga sykiu su visu kunu, tai vaikas lėtas, silpnas, prastos atminties, truputėlį silpnesnis prote (praščiau mokinasi). Juo toliaus, juo daugiaus trukumų: vaikas nebręsta, balsas palieka plonas (moteriškas), neauga barzda; neretai krutys padidėja, veido išvaizda palieka kai merginos, net ne visai kai merginos — veidas koks tai baugus, be jokios simpatijos, be jokios ambicijos; budas lėtas, jokio humoro, jokio noro pakilti... Ir juo toliaus, juo toksai asmuo aiškiau parodo savo trukumus.

Augęs vyras, inkstukų netekęs, ir-gi laikui bėgant persimaino; nyksta barzda, persimaino veidas, vyras palieka be ambicijos kai kelmas.

Apsigimę su sukrikusiu lyties aparatu vyrai paprastai ir-gi toki patys pasidaro. Visų protas ne pergeriausias — paprastai silpnokas. Tokių vyrų (neva) tenka matyti. Tai pasigailėjimo verti sutvėrimai.

Trumpai sakant: lyties organai lošia itin svarbią rolę viso kuno gyvenime. Bet čionais reikia pastebėti vieną dalyką, butent: įvairųs proto pakrikimai arba ligos visuomet sukrikdo ir lyties instinktą. Pv. proto ligoniai saužagiauja be jokios tvarkos ir atlieka kitokius neleistinus dalykus.

Lyties funkcijų pakrikimai.

Tų pakrikimų daug ir įvairių. Čionais galime suminėti bent sekamus: lytinis silpnumas, saužagystė, poliucijos, satiriazas, dispareunija, įvairųs seksualiniai neurozai. Turėdami maža vietos, galime tiktai trumpai apie tai kalbėti.

Lytinis silpnumas.

Lytiniu silpnumu vadiname tokį dalyką: vyras negali atlikti lyties aktą prideramai. Smulkmenų čionais nėra reikalo minėti.

Požymiai. Svarbiausias požymis patsai lytinis silpnumas. Bet to negana: lytiškai silpnas vyras paprastai nervuotas, neramus, molancholingas, apsileidęs, neužganėdintas gyvenimu. Pavieniam dar pusė bėdos, bet vedusiam vyrui tikra tragedija — ir tragedija dažnai pasidaro.

Priežastys. Lytinį silpnumą pagamina sekamos priežastys (viena, arba kelios): saužagystė, kokis nors pakrikimas lyties aparato, netvarka lytiniam gyvenime (perdažni lytiniai santikiavimai, visiškas susilaikymas nuo lyties akto, nebaigiami suėjimai ir tt.), įvairios lygos, venerinės ligos ir tt. Kartais vyras apsigema, taip sakant, be lyties instinkto — to instinkto turi mažą trupinėlį.

Gydymas. Jei nėra kokių nors anatominių trukumų lyties aparate, tai šitą pakrikimą galima pašalinti. Priežastį suradus, gydymas visuomet duoda gerų rezultatų. Sumanus gydytojas gali vyrą laimingu padaryti. Kur ne kur, bet šiuo žvilgsniu gydytojas ligoniui gali suteikti tikrai gerą patarnavimą.

Saužagystė.

Apie saužagystę prirašyta labai daug; prirašyta visokių nesąmonių, visokių gązdinimų. Čionais trumpai šiuo klausimu kelis žodžius tarsiu.

Saužagyste užsiima didelis skaičius vyrų, paprastai nevedusių, bet yra ir vedusių. Saužagystė, aplamai imant, kenkia. Bet ne tiek daug, kiek apie tai kartais kalbama. Jei vyras nustoja saužagiavęs ir užmiršta savo paikystę, tai tuomi viskas ir baigiasi. Jei vyras saužagiauja kas diena, tai jisai paprastai yra ligonis ir reikalingas sumanaus gydymo, bet tokių vyrų nedaug. Paprastai saužagiauja tuomet kai nesupranta šito įpročio; supratęs žalingumą, vyras dažnai daugiau nesaužagiauja.

Gydymas. Dažnai kokis nors lyties aparato pakrikimas, taip sakant, verčia saužagiauti. Užtat reikėtų gydyti tuos, kurie patys negali šio įpročio atsikratyti. Gydymas duoda gerų pasekmių ypatingai jaunesniems.

Poliucijos.

Poliucijos — naktiniai sėklos išsiliejimai. Paprastai nevedusiam vyrui sėkla išsilieja naktį bemiegant. Nėra reikalo baugintis ir perdaug rupintis. Kartais toki išsiliejimai visai naturalus dalykas, ypatingai jei pasikartoja vieną ar du kartu per mėnesį. Jei dažniau, tai reikia kas nors daryti. Gydytojas gali rasti priežastį poliucijų ir jas sustabdyti.

Paprastai randama viena sekamų priežasčių: įdegimas giliosios uretros (šlapinimosi kanalėlio), saužagystė, nebaigiamas (pertraukiamas) suėjimas.

Jei sėkla išsilieja dieną, tai paprastai reikia gdytis, ir gydymas jau sunkesnis.

Satiriazas.

Šiuo žodžiu vadiname tokią ligą, kuri pagamina neužganėdinamą lyties instinktą. Vyras žagina kiekvieną moterį prie pirmutinės progos. Šitokių vyrų lyties geiduliai neužganėdinami. Tai liga, kurios priežastys dar neaiškios. Sakoma, tai proto liga. Sakoma tai atavizmas, sugrįžimas į gyvulišką gadynę, kurioje žmonės lyties reikaluose elgdavęsi be jokios tvarkos musų akimis žiurint.

Dispareunija.

Tai skausmingi lytiniai suėjimai. Šituose atsitikimuose paprastai randama kokis nors anatominis lyties aparato pakrikimas, dažnai gonorėjos rezultatas. Dažnai rezultatas saužagystės arba nebaigiamų suėjimų.

Įvairųs seksualiniai neurozai.

Venerinės ligos arba šiaip lyties aparato pakrikimai pagamina neurasteniją: ligonis jaučia tokius dalykus, kurių normalus vyras negalėtų jausti. Prostatinės liaukos įdegimas kartais pagamina niežėjimą apie mėšlinę. Tas pat pakrikimas gali pagaminti šitokį neurozą: ligonis sako, kad jo veidas persimainė, kad visi į jį žiuri ir mato jo ligą, kad niekas jam netiki ir kt. Kartais pasidaro rankų drebėjimas. Kartais ligonis skundžiasi, kad jo atmintis prasta, niekas jam nesiseka, nervuotas be galo ir tt., o pašalinus prostatinės liaukos įdegimą viskas pasitaiso.

Aplamai imant prostatinės liaukos pakrikimai dažnai pagamina žymią melancholiją: ligonis apsileidžia, liųsta, be reikalo verkia, jokio užsiganėdinimo niekur neranda.

Tai tiktai dalelė tų pakrikimų, kuriuos lyties aparato nenormalumai gali suteikti. Šiuo klausimu butų galima daug pasakyti, bet čionais nėra vietos.

Domas Klausutis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

KLAIPĖDOS KLAUSIMO IŠSPRENDIMAS.

Susipažinę su dviem pirmaisiais Klaipėdos Krašto didelės reikšmės istoriniais dokumentais, negalime apsilenkti su Ambasadorių Konferencijos sprendimo tikslu Klaipėdos reikalu, kaip svarbiausiu dokumentu. Sprendimo tikslas yra šis:

„Britanijos Imperija, Prancuzija, Italija ir Japonija, parašų davėjos draugе su Jungtinėmis Amerikos valstybėmis, kaip svarbiausios susijungusios ir susidraugavusios valstybės, pasirašiusios po Versalės taikos sutartim 28 birželio 1919 metų, atsižvelgdamos į tai, kad sakytos sutarties 99 straipsnio 10 skyriaus įvardyto „Memel" nustatyta: „Vokietija atsisako didžiųjų susijungusių ir susidraugavusių valstybių naudai nuo visų teisių ir titulų žemėje tarp Baltijos juros ir tarp Šiaurės Rytų-Prusų sienos aprašytos 28 straipsnyje 11 dalies (Vokietijos sienos). Šios sutarties ir tarp senosios sienos Vokietijos su Rusija. Vokietija apsiima pripažinti sprendimus, kuriuos didžiosios susijungusios ir susidraugavusios del tų valstybės žemių, yra padariusios, butent del to, kas liečia gyventojų pilietybę, atsižvelgdamos į tai, kad Klaipėda ir jos gretinas kraštas yra atskirti nuo Vokietijos, vaduojantis jų etnografiniais ir ekonominiais ryšiais su Lietuvos žeme, atsižvelgdamos į tai, kad pasirašiusios Versalės sutartį Lietuvos stovis nebuvo dar galutinai apspręstas, kad Lietuvos respublika tebuvo pripažinta 20 gruodžio 1922 m. Kad dabar nebėra jokių kliučių Klaipėdos kraštui susijungti su Lietuva; atsižvelgdamos į tai, kad betgi Klaipėdos kraštas ir Lietuva buvo lig šiol atskirtos ir del tos priežasties tariamasis privalo autonominės valdžios ir tokio atstovaujamo režimo, kurių jam duos įtaisų respektuojančių dabartinį principą, kuriuo butų lygiai elgiamasi su piliečiais ir svetimšaliais, kalbant apie civilines teises ir prekybą; atsižvelgdamos į tai, kad Klaipėdos kraštas yra ekonomijos atžvilgiu išeiga į jurą ir kad reikalinga tų kraštų gerovei nustatyti juros, upės ir sauszemio tranzito leisvę, sutinkant su principais, nustatytais Tautų Sąjungos statuto 23 str. ir Versalės sutarties 12 dalies trečio skyriaus dėsniuose „Uostai, vandens, keliai ir geležinkeliai" turint omeny Nemuną; atsižvelgdamos į tai, kad sutinkant su prityrimu turėtų prieš tai jau atskirtoje nuo Vokietijos žemėje, teisinga sudėti tam kraštui, kuriam perleidžiama teisė, išlaidos, kurių buvo, atsisakius Vokietijai nuo savo suverenumo, padaryta administruojant ir turint užėmus tą kraštą, kuriam tinka priderinti Versalės sutarties 254 ir 256 str. kalbančius apie atlyginimus; pasiėmusios tą teisę valstybės perdavimui žemių, atskirtų nuo Vokietijos, — *nutaria* perduoti Lietuvai Klaipėdos krašto suverenitetą, čia toliau išdėstytomis sąlygomis.

1. Atsisakant Lietuvos naudai nuo visų teisių ir titulų tame krašte aprašytų Versalės sutarties str. 28, birželio 28 d. 1919 metų;

2. Įsteigiant Klaipėdos krašte autonominį režimą ir visuomenės atstovybę, taip pat ir laiduojant, kad visur butų pripažintas dviejų kalbų vartojimo principas lygybės visiems gyventojams, neatsižvelgiant į jų kiltį, jų kalbą ir jų religiją ir lygybės elgėsio su piliečiais ir svetimšaliais, kalbant apie civilines teises ir prekybą;

3. Jurų, upių ir sauszemių tranzito laisvės tokia organizacija, kad butų atsižvelgta į reikalus Lietuvos ir Lenkijos kraštų, kuriems Klaipėda yra naturalus uostas, sudarymas ekonominės Klaipėdos uosto administracijos tinkamos jo plėtotei, įtaisius liuosą zoną, butent pastačius kvalifikuotus atstovus duoti pilną garantiją, kad tariamieji interesuoti kraštai — Lietuva ir Lenkija — ras tame uoste lengvenybių savo prekybai;

4. Klaipėdos krašto, garantuojant Lietuvai, atlyginimas išlaidų, avansų padarytų jo administracijos ir okupacijos šefo vardu ir dar nepadengtų;

5. Perdavimui Lietuvai arba Klaipėdos kraštui visų turtų ir nuosavybės, kurie prigulėjo Vokietijos imperijai arba kitoms vokiečių valstybėms toje žemėje; apsiėmus Lietuvai savo ir Klaipėdos krašto vardu išpildyti prievoles numatytas 254 ir 256 Versalės sutarties straipsniuose;

6. Perėmus Lietuvai Klaipėdos krašto suverenitetą išdėstytomis aukščiau sąlygomis, bus išdirbtos Paryžiuje Ambasadorių Konferencijos dalyvaujant Lietuvos ir Klaipėdos krašto atstovams, sątvarkos statutas Klaipėdos kraštui ir sudaryta su Lietuva sutartis sutinkant su šiuo sprendimu."

Toks Ambasadorių Konferencijos sprendimas Lenkijai buvo didžiausias smugis, kurio nesitikėjo sulaukti. Mat Lenkijos imperialistai tvirtai tikėjo, susilaukti tokio pat Klaipėdos klausimo išsprendimo, kaip Vilnius buvo išspręstas. Lenkija pareiškė į Klaipėdos kraštą nemažiau savo „pamatuotų" pretenzijų, kaip į Vilniaus kraštą. Del to, savo tikslui atsiekti lenkai ėmėsi visų priemonių, vartodami gudriausios *provokacijos* metodus. Čia paprastų melų ir eilinės provokacijos lenkams neužteko. Negelbėjo nė prancuzų lenkofilų papirkimais. Taigi, matydami nelaimėsią Klaipėdos diplomatine kova, lenkai buvo pasiryžę pagrobti Klaipėdą karo pajėga.

LENKŲ INTRYGOS.

Pirmiausia lenkai norėjo įtikinti Europą, kad Lietuvos buvimas yra pavojingas Europos taikai faktorius. Tuo pamatuodama, Lenkija stačiai akyplėsišku budu reikalavo iš Prancuzijos įvykinti Lenkijos planus Klaipėdos reikalu. Mat svarbiausiu čia motyvu Lenkijai buvo Lietuvos geografinė padėtis, t. y. Rusijos ir Vokietijos susiartinimui geriausios apystovos. Per derybas su Ambasadorių Konferencija, svarstant Klaipėdos statuto projektą, lenkai skleidė per prancuzų laikraščius biauriausius šmeižtus prieš Lietuvą. Kiekvieną dieną, jei ne viename, tai kitame prancuzų laikrašty pasirodydavo daugybė straipsnių, kuriuose Lietuvos valdžia statoma kaipo aklas vokiečių ir bolševikų įrankis, insinuojama apie militares ir slaptas sutartis prieš aliantus, ruošimasis į visokias militarines karo avantiuras ir tt. Toks lenkų šmeižtų platinimas galų gale pasidarė isteringu rėksmu prieš visą lietuvių tautą. Prancuzų elgimasis čia per daug biaurus: pasikvietę Lietuvos delegaciją į Paryžių derėtis del Klaipėdos statuto, pradėjo vaišinti lietuvius per spaudą biauriausiais šmeižtais lenkų prasimanomais. Del to p. Galvanauskas turėjo kreiptis į Poincare ir prašyti sustabdyti tokią biaurią šmeižto kampaniją prieš Lietuvą. Žinoma tas reiškinys, pagaliau, prancuzams atsirugo labai nemaloniai, kuomet buvo jiems priminta „tradicinis vaišingumas".

(Daugiau bus)

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

SEKMAS — NEVOGK!

Adomas norėjo dažinoti, kaip žmogus jaučiasi kuomet turi kišeny penkis šimtus. Skaityk jo paties išpažintis.

IV.

Šią subatą išmokėtojas algų, ponas Flam, pribuvo su dvyliką tukstančių dolerių. Lygiai devintą valandą du sargybiniais įnešė dėžę per užpakalines duris ir, kaip paprastai, prasišalino. Mes pradėjome savo darbą. Mano pareiga buvo išimti iš dėžės surištas bumaškas į pakus ir išdėstyti į skyrius, sulig denominacijų, idant lengvai butų galima surasti tą bumašką, kokios reikia kuomet išmokėtojas iššaukia reikalingą sumą į tam tikrą darbininko atžymėtu numeriu voką. Aš buvau papratęs kompanijos pinigus pundais per dienas leisti per rankas taip, kad nedaugiau ant manęs įspudžio darė pundas bumaškų kaip glėbys šieno. Bet šiuo kart, kuomet draskiau popierinius rišulius nuo pundų bumaškų, atėjo man galvon mintis: Kažin kai žmogus jaučias kuomet turi kišeny penkis šimtus dolerių? Buvo keliolika pundų bumaškų po dvidešimts dolerių; ant popierinio rišulio buvo paišeliu pažymėta $500. Kaip tik ta suma ką Milda manė aš turiu sutaupęs. Įsiveržė minty klausimas: „A, kad tai butų mano tas rišulys". Ši mintis nebuvo kad aš turiu papildyti vagystę mano pasielgimu; tik persitikrinti kaip jautiesi kuomet turi kišeny tokią pinigų sumą. Apimtas žingeidumo, paėmiau du rišuliu ir įkišau į apatinį kišenių, kad galėjus persitikrinti, kaip jaučiama. Tai buvo tik vienai minutai, nes išmokėtojas tuomet buvo įėjęs nusiplauti rankas ir bile minutą galėjo išeiti pradėti mums priklausomą darbą.

Dabar jau žinojau kaip žmogus jaučiasi kuomet turi kišeny tukstantį dolerių. O tuom tarpu kada kišau ranką į švarko kišenių išimti pinigus ir padėti juos savo vieton, nepageidaujami dalykai prasidėjo: pirmiausiai įeina mano pagelbininkas, paskui išeina išmokėtojas ir pagaliau per duris įsiverčia visu smarkumu Magdalena atsiprašinėdama už pasivėlavimą.

Ką tamsta butum daręs panašiam atsitikime?

Ką bent vienas iš jų butų pamąstęs apie mane jei aš akyvaizdoje jų bučiau iš kišeniaus ištraukęs bumaškas? O ypatingai kaip nepaprastai butų pasijautus Magdalena? Aiškus dalykas, kad man nebuvo galima pasirodyti savo kvailumo ir pasakyti, jog aš nemaniau pasisavinti svetimų pinigų, tik norėjau persitikrinti savo užsigeistą jausmą. Pamislinau, kad kuomet pradėsime darbą, aš gausiu progos, niekam nepastebint, padėti pinigus atgal. Bet ant mano didžiausios nelaimės, tas man nepavyko. Išmokėtojas pasiėmė sąrašą darbininkų vardų su numeriais. Magdalena iš kito kambario atsinešė keletą pundų sužymėtų vokų. Darbas prasidėjo. Pinigai guli ant stalo sudėlioti į rušis: bumaškos pundais, smulkesni tam tikrose medinėse dėžėse.

Išmokėtojas šaukia: „Abrams John, $32.60!" Aš greitai ištraukiu dvidešimtinę, dešimtinę, du po vieną, pusdolerį ir dešimtuką, paduodu pagelbininkui patikrinti; jis paduoda Magdalenai, kuri pertikrina sumą ant vokų ir, įdėjus pinigus, deda į ilgą tam tikrą lovį, pertvertą tam tikrais skyriais sulig numerių. Šitokiu budu darbas eina sparčiai: kaip tik greit išmokėtojas iššaukia reikalingą sumą bumaškos budavo beveik mano rankose. Žinoma dairytis į šonus nebuvo kada. Reikėjo su įtemptais nervais dirbti, kad nepadarius klaidos. Šį rytą kaž kodel dirbti man nesisekė, nes mano mintis buvo įtempta apie tas bumaškas mano kišeny ir kaip gauti progos jas padėti į priklausančią vietą, idant niekas nepamatytų.

Kuomet visi įsitempę skubinom dirbom, netikėtas palengvinimas pribuvo.

„Rankas augštyn!" sugriovė storas balsas visai užpakaly manęs. Supratau, kad mus plėšikai apnyko. Nieko kito nepasiliko kaip tik pasiduoti komandai, delto ir iškėliau rankas į palubę taip kaip ir kiti mano sandraugai. Stovėjom visi išbalę nei žodžio neištardami. Įsakymas buvo duotas visiems sueiti kruvon ir atsisukti į sieną.

(Daugiau bus)

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal *C. Delesle Burns*, iš angių kalbos — *V. Dargvainis*).

(Tąsa)

sudarydamos vieną užpirkimų organizaciją visoms valstybėms ir dalindamos užpirkimais sulig kiekvienos valstybės reikalu. Pirm sudarysiant tokią organizaciją, Anglija bandydavo pirkti Amerikoje tą patį maistą, del kurio derybas vedė Prancuzija ir Italija; žinoma, pardavėjas teparduotų savo produktus tam, kas brangiausiai už juos įsiulytų. Bet to jau nebebuvo, kaip beliko tiktai vienas pirkėjas visiems aliantams; jų bendrą darbą vedė atskirų valstybių Ministerių Tarybos, kurioms gelbėjo tarptautinis sekretoriatas.

Prezidentas Wilsonas prikalbino aliantų vyriausybes, dar prieš Paliaubų pasirašymą, priimti Sąjungos idėją apsisaugojimui nuo karo. Bet jis atvyko į Taikos Konferenciją be jokio išbaigto plano tokios Sąjungos aparatui sudaryti. Britai pasiulė tam tikrą schemą, kuri buvo vyriausiai paremta jau praktikos duotais prityrimais, pareinančiais iš bendro aliantų organizacijų veikimo karo metu. Šitą schemą ir teko priimti kaipo pamatą Tautų Sąjungai.

Tautų Sąjungon priklauso arti 50 valstybių, nepriskaitant (1924 m.) Jungtinių Valstybių, Vokietijos ir Rusijos, bet priskaitant visas kitas svarbias vyriausybes ir taip jau britų dominijų ir Indijos vyriausybes. Iš tų visų valstybių, priklausančių Tautų Sąjungon, didžiuma, teisybę pasakius, nedaug teturi įtakos į pasaulio taikos organizaciją.

Visi Sąjungos nariai — valstybės siunčia savo atstovus į metinius susirinkimus Genevoje, kur jie svarsto bendrus visoms tautoms klausimus. Bet susirinkimas (Assembly) neturi jokios jėgos; jis tiktai gali pasiulyti vienokią, ar kitokią akciją, ir gali kritikai suteikti viešumos. Toki jėga, kokia duoda Sąjungai didžiosios valstybės, yra Taryboje, kurią sudaro komitetas iš aštuonių asmenų, atstovaujančių didžiąsias ir keletą mažesnių valstybių. Ši Taryba turi savo posėdžius kas keletas mėnesių, sprendžia kas turi buti daroma Sąjungos vardu ir išklauso pranešimus apie tai, kas padaryta. Sąjunga atsako už Laisvo Dancigo Miesto ir už Saar Slėnio administraciją; ji turi prižiurėti „mandato" teritorijų valdžias, apie ką bus paaiškinta kitoje vietoje. Bet, Sąjunga jau turėjo rišti keletą klausimų, liečiančių bendrus taikos klausimus. Pavyzdžiui, ji sugrąžino į tėviškes arti 300,000 belaisvių, kuriuos paėmė pereitame kare ir vis dar laikė įvairių kraštų valdžios; ji sulaikė tyfuso epidemiją Lenkijoje, lengvai galėjusią išsiplėsti po visą pasaulį; ji atstatė Austrijos finansus.

Specialinė Sąjungos sekcija, Tarptautinė Darbo Organizacija domisi tarptautiniais „darbo" klausimais. Organizaciją sudaro Sąjungos narių Generalinė Konferencija, kurion įeina netik valstybių, bet taip lygiai įvairių tautų darbdavių ir darbininkų atstovai ir Pildomasis Komitetas, kurs, kaip ir Sąjungos Taryba, nepriklauso nuo jos; į jį įeina taip jau trijų rųšių atstovai. Generalinė Konferencija svarsto ir balsuoja konvencijas ir sutartis tarp valstybių „darbo" sąlygų pagerinimo klausimais, kaip pvzd. apsaugojimas moterų ir vaikų darbo pramonėje, sutrumpinimas darbo valandų ir kt.

Sąjungos ir jos Darbo Organizacijos pareigas atlieka du sekretoriatai, turintie savo biurus Genevoje. Valdininkai yra parinkti iš įvairių tautų; jie visi dirba kartu, Sąjungos narių-valstybių lėšomis užlaikomi ir bendrai visų tautų naudai. Šis faktas yra labai reikšminga taikos organizacijos pažanga.

Sąryšyje su Sąjunga yra Mandatų systemas; tai yra tam tikras patvarkymas, sulig kurio Vokietijos ir Turkijos kolonijos ir dominijos, aliantų atimtos iš jų karo metu, yra kurios nors aliantų valstybių valdomos ne kaipo jų „nuosavybė" („possession"), bet Sąjungos priežiuroje ir kontrolėje. Reikia pastebėti, kad pati Sąjunga nesuteikia mandatų ir nepakeičia teritorijų valdžios. Šitai padarė tos valstybės, kurios dabar valdo tas teritorijas. Suteikimas mandato buvo, savo rųšies, suteikimas sau prezento; teorijoje vienok yra principas, kad tos teritorijos yra ne „laimėjimas", bet „atsakomybė". Kaip ten nebutų, tai yra jau didelis žingsnis pirmyn taikos organizacijoje, kad galingos valstybės pareiškia noro administruoti necivilizuotus kraštus tų pačių kraštų gyventojų naudai ir visų tautų bendram labui, nors jos galėtų pasiimti tas teritorijas vison savo nuosavybėn. Sąjungos Taryba prisima atsakomybę už tai, kad tos geros intencijos butų vykinamos; dar prisieis laukti eilę metų, ligi galėsime pasakyti, ar tikrai atsiekta pažangos, ar tas mandatų systemas yra tiktai naujas apsiaustalas seniems metodams.

Sąjungos darbo tikslas yra organizavimas taikos. Ji jau šio to atsiekė, bet ji negalėjo tiesiog atakuoti didėjančio ginklavimosi ir kitų tendencijų, siekiančių prie kito karo. Pati Sąjunga kaikuriais atžvilgiais galėtų buti pagerinta; bet, be jokios abejonės, tai yra vienas didžiausių žingsnių taikos istorijoje ir, nepaisant visų jos defektų, ir dabar galima butų ji naudoti taikai sutvirtinti ir karams mažinti, jei pasaulio žmonės tikrai to norėtų.

Po karo jau nužengta linkui taikos jau ir tuo, kad pražuvo trys didelės imperijos, kurių bent dvi, butent Austrija ir Rusija, netik spausdavo mažesnes tautas, bet ir pačios buvo visai nekompetentingos. Bet nekompetentingumas nepragaišo ir tose tautose, kurios po karo atgavo laisvę. Visų pasekmingiausi, taip valdžios, taip ir meno srityje, pasirodė Čechoslovakija, senąja Bohemijos karalija paremta respublika. Kaikurios gi kitos naujos valstybės, minėtinai Lenkija, Suomija ir Vengrija, kai atrodo, žengia greičiau prie aeities karo, ne kaip prie organizavimo taikos. Daugelis naujų valstybių dar vis kankina senos ligos — baimė kaimynų ir jų neapykanta — ir tai, kai istorija parodo, buvo vyriausios kliutys taikai. Bet šitie geiduliai, galimas daiktas, yra nesenai buvusio karo paveldyba; jie gali išdilti, jei per keletą metų bus galima išvengti karo.

Naujas žiemlapis, parodąs valstybių sienas sulig Taikos Sutartim, parodys padarytas permainas, kurių vienos yra geros, kitos — nevykusios. Mums šičia tenka galvoti apie tai, ar tos sienų permainos sudarė daugiau draugingumo, ar daugiau priešingumo tarp tautų, gyvenančių abiem tų sienų pusėm. Jausmai visados gali pasikeisti, ir sekąs taikos istorijos žingsnis žymiai priklausys nuo to, kaip tos valdžių permainos bus išnaudotos.

Neskaitant jau Taikos Sutarties pasekmių, taikos plėtimasis po Didžiojo Karo priklauso taip jau ir nuo tarpusavio apsikeitimo prekėmis ir idėjomis, apie ką jau kalbėjome paskutiniame skyriuje. Okeano laivininkystė, kitur musų aprašyta, vėl pradėjo eiti tarptautinę tarnybą. Vokiečiai neteko didesnės savo prekybos laivyno dalies; bet Didžiosios Britanijos laivų skaičius žymiai padidėjo; Jungtinės Valstybės padidino savo laivyną, neatsiliko nuo jų ir Japonija. Pasaulio okeanai, kur tarp 1914 ir 1918 m. buvo daug pavojų ir kuriais buvo galima naudotis tik aliantų tikslams ir tik aliantų leidimu, dabar vėl yra atdari visoms tautoms, kaipo taikos keliai. Europon ir vėl pareina maisto ir žalios medžiagos; Europos dirbiniai vėl eina į Pietų Ameriką, Aziją, Afriką ir į Britų Dominijas.

Traukiniai ir vėl eina per įvairių valstybių sienas. Tarptautiniai ekspresai į Rytus, per Europą į Maskvą ir net per Sibirą ir vėl jau keliauja. Karo metu išgriauti keliai ir tiltai vėl atstatyti.

Mokyklos ir universitetai vėl pradėjo savo darbus; daug didesnis jaunimo skaičius visuose kraštuose siekia mokslo. Buvusieji seniau santykiai tarp įvairių tautų mokytojų ir mokslininkų ir vėl atstatyti, nežiurint to, kad vienur kitur vienas kitas atsilikėlis ir siauraprotis profesorius ir bando pakliudyti civilizacijai. Visa tai, žinoma, tėra atstatydinimas to, kas jau buvo pirm 1914 m. Bet mes turime jau ir naujos pažangos po karo.

Pažinime faktų nužengta gana toli kelerių metų laiku. Aukštai kulturinguose kraštuose, nežiurint karo įvykių, mažiau beklaidinama, aiškinant istoriją. Atsirado didelio susidomėjimo senovės civilizacijomis dėka iškasiniams, pvzd. karalių karstų iš 1300 m. pr. kr. Egypte ir kt.

(Daugiau bus)

SLA. ORGANIZATORIAMS PATARIMAI

PRISIRENGIMAS DARBUI.

Beveik kiekvienas žmogus mažiausiai domės kreipia į jam reikalingiausius ir naudingiausius dalykus. Ypač mažiau apšviesti žmonės kuolabiausiai vengia net ir prisiminti tuos reikalus, be kurių jie beveik negali gyventi, jei nenori savo gyvenime susilaukti katastrofos. Pavyzdžiu, rodosi negalima gyventi žmogui neprigulint prie jokių apdraudos ir pašalpos organizacijų, o tačiau musų gyvenime beveik du trečdaliu žmonių prie jokių pašalpos ir apdraudos organinacijų nepriguli.

Žinant šitokią žmonių psychologiją, priseina kam nors pasiaukoti ir dirbti nedėkingą darbą, kad tuos nekaltus žmonelius išplėšus iš apsileidimo žabangų ir įtikinus juos, kad jiems butinai reikalinga apdrausti savo gyvybę ir sveikatą — prisirašyti prie naudingos organizacijos. Be abejo, niekas nemėgins ginčyti, kad prakilnus yra darbas gelbėti žmogų patekusį nelaimėn, tačiau daug prakilnesniu darbu yra apsaugoti žmogų nuo tos nelaimės. O didesnės nelaimės žmogui negali buti, kaip sirgti neturint pinigų, o dar blogiau — netekti galutinai sveikatos neturint ištikimų draugų. Ištikus bile kokiai nelaimei, ištikimiausiu draugu yra organizacija, jei sveiku ir tvirtu budamas prie jos priklausiai. Nežiurint kiek draugų ir kaip ištikimų sveiku budamas turėjai, tačiau ištikus nelaimei tie draugai vienas po kito pradeda nuo tavęs šalintis, nes bijosi, kad nuo jų pagalbos neprašytai. Tačiau organizacija nuo tavęs nesišalina, nežiurint kaip blogioje padėtyje tu neatsidurtai.

Taigi SLA. organizatoriai, žinodami savo garbingas pareigas, nuo senai darbuojasi nesusipratusių ir apsileidusių savo viengenčių labui. Tačiau jų sunkus darbas visgi neatneša reikalingų ir galimų davinių — dar tik mažas nuošimtis Amerikos lietuvių priguli prie SLA., kuriame turėtų prigulėti kiekvienas lietuvis darbo žmogus, nežiurint jo politinių, nei religijinių įsiteikinimų. Susivienijime gali sutilpti visi Amerikos lietuviai, jei tik jie pajėgtų tinkamai įvertinti šios organizacijos prakilnius tikslus ir aiškiai suprastų kokią didelę naudą ši organizacija neša kiekvienam prie jos prigulinčiam darbo žmogui.

Vienok nežiurint ant kiek reikalingas gyvenime dalykas nebutų, vis vien priseina jisai garsinti — visuomenę su juomi supažindinti. Mat jau tokia žmonijos psychologija. Rodosi, pavalgyti ir apsirengti kiekvienam žmogui reikalinga — niekas be to negali apseiti ir, rodosi, turėtų užtekti vien to, kad uždėjai krautuvę ir žmonės patys turi ateiti pas tave. O vienok taip nėra. Kiekvienas biznis be skelbimų neapseina — juo biznierius išmintingesnis, juo daugiau jisai savo baznį skelbia ir juo daugiau jisai skelbiasi, juo pasekmingiau jam biznis vyksta. Tą patį priseina pasakyti ir apie organizacijas. Kaip biznis negali pasekmingai plėtotis be skelbimų, taip organizacija negali pasekmingai augti be tinkamos agitacijos.

Geriausia ir pasekmingiausia, tai gyvo žodžio agitacija. Tokią agitaciją už SLA. tarpe Amerikos lietuvių veda SLA. kuopų organizatoriai ir tik ačiu jų darbštumui, musų organizacija šiandien skaito arti 20,000 narių. Kur nei SLA. organas, nei jokis kitas laikraštis, nei jokis kalbėtojas negali prieiti, ten vietinių SLA. kuopų organizatoriai prieina ir pasiekia pačias tamsiausias musų gyvenimo pakampes. Todel kuopų organizatorių pareigos yra labai svarbios ir atsakomingos ir todel kuopa rinkdama organizatorių privalo išrinkti tokį žmogų, kuris tą garbingą urėdą nevien iš vardo užimtų. Taipgi ir kuopų organizatoriai turi atminti, kad jų pareigos yra prakilnios ir begalo naudingos nesusipratusių vargo žmonelių labui. Jie turi atminti, kad apsaugojimas vieno žmogaus nuo nelaimės daugiau reiškia, negu sušelpimas dešimties žmonių nelaimėn patekusių. Ir šitai žinodami, jie privalo darbuotis sulig geriausių savo išgalių, kad kuodaugiausiai savo brolių ištraukus iš nelaimės žabangų.

Tačiau organizatyvis darbas yra sunkus ir reikalingas patyrimo, taip kaip ir kiekvienas kitas amatas. Organizavimas žmonių yra profesija ir labai svarbi profesija, kurią gali pasekmingai plėtoti tiktai tam darbui pilnai prirengtas žmogus.

Į šitai labai daug domės kreipia amerikonų apdraudos organizacijos ir apdraudos kompanijos. Pas juos net yra tam tikros mokyklos, kurios prirengia organizatorius jų atsakomingam darbui. Pagaliau milionines laidas išleidžia įvairių brošiurėlių, kuriose seni, patyrę organizatoriai duoda naudingų ir praktiškų patarimų jaunesniems šios profesijos darbuotojams. Kokią naudą šitoki patarimai ir tokios mokyklos turi, nekartą mums teko patyrti praktiškame gyvenime.

Nevienoje skaitlingoje lietuvių kolonijoje SLA. kuopa išgyvenusi 35 metus, skaito tik dešimtimis savo narius. Štai atvažiuoja kokios nors kad ir visai naujos amerikonų organizacijos agentai, kurių visai niekas nepažįsta, ir į kelias savaites suorganizuoja ne šimtus, bet tukstančius narių, prirašydami prie tų svetimtaučių organizacijų net ir tokius lietuvius, kurių per 35 metus SLA. organizatoriai neįstengė prirašyti prie SLA. Nors tankiausiai tokiose organizacijose nariai turi mažiau teisių ir uždedama jiems didesnės pareigos negu SLA. nariams, o pašalpą ir apdraudą gauna tik tokią, kokią gauna ir musų organizacijos nariai, tačiau profesionalis organizatorius moka patraukti savo organizacijon net ir tuos žmones, kurie turi progos daug lengvesnėmis sąlygomis tokią pačią pašalpą ir apdraudą gauti Susivienijime.

Vis tai yra mokslo ir patyrimo daviniai. Nors mums negalima šiuo žvilgsniu pasivyt prityrusius amerikonus, tačiau galime nemažai nuo jų pasimokinti. Taigi atsižvelgdami į butiną reikalingumą SLA. organizatoriams naudingų patarimų, šiuomi pradedame tuo klausimu rašyti „Tėvynėje" ir patieksime nurodymų kaip reikia elgtis, kad padarius tinkamos įtakos į žmones, kaip juos užinteresuoti iš pirmo susitikimo, kad tuomi nutiesus sau platų kelią jų įvedimui į musų organizaciją. Medžiagą tokiems patarimams semsime iš autoritetingų amerikonų, ekspertų šioje srityje, nurodymų.

Butų gerai, kad musų organizatoriai, kurie jau turi patyrimo, taipgi teiktų patarimus kitiems, praneštų kokių žmonių sutinkama, kokias priežastis jie paduoda atsisakydami įstoti musų organizacijon. O jaunesnieji organizatoriai galėtų klausti patarimų, pranešti savo nepasisekimų priežastis ir tt. Ir tik šitaip besitardami, painformuodami vieni kitus pasieksime naudingų davinių iš savo sunkaus darbo ir tukstančius nelaimingų musų viengenčių išplėšime iš nelaimių glėbio ir pritrauksime prie naudingo pašalpos, apdraudos ir apšvietos darbo.

KONKURSO DARBUOTOJŲ PRANEŠIMAI

13 kp., Minersville, Pa., org. J. Staneika rašo: „Vis dar didesnio pasisekimo savo darbuotėje nesusilaukiu. Šiuo kartu turiu tik du nauju nariu. Didžiausia nepasisekimo priežastis, tai kad musų kuopos nariai niekuo man nepagelbsti darbuotis naujų narių prikalbinime prie SLA. Net į kuopos susirinkimus dauguma narių nesilanko. Tuli nariai atsineša glėbius knygučių, kad užmokėti mokestis už savo draugus ir pažįstamus. Vaikus prirašyti prie SLA. taipapat sunku, o apie užaugusius jaunuolius nėra ką nei kalbėti. Jei kurį pakalbini prisirašyti prie SLA., tai tuoj atsako: „Like fun! Manai, kad aš kvailas ir kypysiu inšurinc". Tikra bėda su tais musų jaunuoliais!.."

Bereikalingai brolis Staneika taip labai nusiskundžia delei savo nepasisekimų. Jei galima kas mėnuo prirašyti po 2 ir daugiau narių, tai jau nėra mažas dalykas. Tiesa, labai negerai, kad 13-tos kuopos nariai napagelbsti savo organizatoriui darbuotis ir net į susirinkimus nesilanko. Pareiga kiekvieno nario domėtis savo organizacijos reikalais ir darbuotis jos labui. Kalbant apie jaunuolius, tai irgi nėra reikalo nusiminti delei jų nesupratimo apdraudos ir pašalpos reikalingumo. Gyvenimas teka paprasta savo vaga ir anksčiau ar vėliau priveda kiekvieną gyvą žmogų prie to supratimo, kad tik tas yra kvailas, kuris „nekypina" jokios apdraudos ir pašalpos.

255 kp., Chicago, Heights, Ill., org. J. Albauskis praneša: „Ligi šioliai musų kuopa nedalyvavo Antrame Auksiniam Konkurse, nes manėm, kad butų mažos pasekmės. Vienok man pasidarbavus pasirodė, kad galima gerokai laimėti naujų narių. Šitai kokių davinių pasiekiau: balandžio mėn. prirašiau 1 į didelių skyrių ir 3 į vaikų skyrių; gegužės — 1 į didelių skyrių; liepos — 3 į didelių skyrių ir 4 į vaikų skyrių; rugpiučio — 5 į didelių skyrių ir 1 į vaikų skyrių. Taigi nuo pradžios šio Konkurso prirašiau 10 narių į didelių skyrių ir 8 į vaikų skyrių. Dabar meldžiu ir mane įregistruoti į konkursistų eiles, nes turint pradžią jau drąsiai stoti į lenktynes su kitais organizatoriais. Ateity stengsiuos pasidarbuoti kuodaugiausiai naujų narių prirašinėjime ir savo darbo davinius skelbsiu organe. Musų kuopos valdyba taippat pagelbsti po truputį man darbuotis, ypač protokolų sekretorius J. Vaitkevičius daug man pagelbsti naujų narių prikalbinimui. Nariai sutikime gyvena ir visi sutartinai dirba. Taip ir reikia, nes musų pareiga savo kuopą išauginti į didžiausią ir tvirčiausią vietos lietuvių organizaciją".

Puikus pranešimas! Nenuostabu, kad broliui Albauskiui sekasi darbuotis prirašinėjime naujų narių, nes aišku jis yra tvirto pasiryžimo žmogus. Linkime geros kloties pasiekimui užsibriežto tikslo, kad 255 kuopa išaugtų į didžiulę SLA. kuopą.

S. L. A. REIKALAI

SLA. IŽDO GLOBĖJŲ IR KONTROLĖS KOMISIJOS RAPORTAS.

Peržiurėta SLA. Centro Sekretoriaus ir Administratoriaus knygos 5 ir 6 dd. birželio, 1925 m., ir atrasta sekamas SLA. turto stovis.

Nuo 1 d. balandžio, 1924 m., iki 1 d. balandžio, 1925 m., įeigų į įvairius fondus buvo:

Į apsaugos fondą	$108,555.91
Į pašalpos fondą	81,937.20
Į apsaugos įstojimo fondą	3,163.25
Į pašalpos įstojimo fondą	1,931.90
Į SLA. reikalams fondą	34,177.92
Į tautiškų centų fondą	1,873.54
Į vaikų skyriaus fondą	1,280.03
Į vaikų įstojimo fondą	22.25
Į N. ir N. fondą	4,359.23
Už kaucijas	240.40
Už SLA. ženklelius	227.50
Už apgarsinimus	2,755.15
Už spaudos darbus	829.10
Už literaturą	19.98
Prenumeratos	238.25
Randų	3,035.00
Nuošimčių	29,642.53
Smulkmenų	968.91
Viso įeigų	$275,511.75

Išmokėjimai nuo 1 d. balandžio, 1924 m., iki 1 d. balandžio, 1925 m.:

Pomirtinėms	$56,638.00
Pašalpoms	66,860.25
Sugrąžintos mokestis	357.97
Viršininkų algos	12,044.67
Spaustuvės darbininkų algos	8,370.00
Viršininkų kelionės lėšos	927.58
„Tėvynės" reikalai, popiera ir kitkas	7,700.51
Daktaro kvotėjo lėšos	449.99
Našlėms ir našlaičiams	1,634.00
Namo taksos ir pataisymas	1,046.64
Nuošimčiai už bonus	747.43
Už literaturą	29.00
Spaudos reikalai	185.48
Krasa, telefonas, elektra ir kitkas	976.85
Popiera spaudos darbams	381.75
Valstijoms už laisnius	145.00
Organizatoriams atlyginta	3,203.33
Smulkmenoms	6,685.87
Viso išmokėta	$168,386.32
Įeigų buvo	$275,511.75
Išmokėta	$168,386.32
Lieka	$107,125.43
Su 1 d. balandžio 1924 m. SLA. turto buvo	$580,977.95
Viso labo	$688,103.38

Abelnas SLA. turtas:

SLA. namas	$30,000.00
Mortgages (Paskolos)	126,500.00
Liberty Bonds	85,000.00
Įvairus bondsai	330,890.50
Inventorius (spaustuvė ir kt.)	13,875.95
Pinigai bankuose	70,616.43
Pas Iždininką	28,970.50
Pas administratorę	500.00
Paskolos moksleiviams	1,750.00
Viso labo	$688.103.38

Iždo Globėjai—
M. A. Raginskas,
J. M. Danielius.

Kontrolės Komisija—
B. Salaveičikas,
Ks. Strumskis.

ŽYMI AUKA SLA. NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ FONDUI.

Šiuomi siunčiu 25 dol., kaipo auką nuo SLA. 10-to apskričio į Našlių ir Našlaičių Fondą. Malonėkite šitą sumą įnešti į minėtą musų organizacijos fondą ir paskelbite organe „Tėvynėje", kad 10-to apskričio nariai matytų, jog auka pasiųsta sulig apskričio pereito suvažiavimo nutarimo.

Kaz. Braževičius,
SLA. 10-to apskr. iždininkas.

P. S. Aukščiau minėta auka — 25 dol. priimta ir pervesta į SLA. Našlių ir Našlaičių Fondą. SLA. 10-tam apskričiui ir jo energingiems darbuotojams tariu širdingos padėkos žodį už taip gausią auką į svarbųjį musų organizacijos fondą, kuris yra vienatine pagalbos viltimi nelaimingųjų S. L. A. narių. Dar kartą ačiu!

P. Jurgeliutė — SLA. Sekr.

DAR APIE SLA. 4-to APSKRIČIO IŠVAŽIAVIMĄ.

Liepos 26 d. įvyko SLA. 4-to apskr., Connecticut valstijos, išvažiavimas, Union City, Conn. Tik sykį į metus tokią progą suteikia 4-tas apskritys šios valstijos lietuviams, bet po išvažiavimo ilgai, ilgai yra kas atminti, iš tokios metinės šventės. Didesnį burį vientaučių nebegali pamatyti kur nors kitur, kaip kad tokiuose išvažiavimuose. Sueini pažįstamų, kurių senai nesi matęs. Pasiklausai dainų sužadinančių jausmus, kurių ir šitą syk irgi nepaskupėjo musų sugabus chorvedis p. Bružauskas su savo „Varpo" Choru iš New Britain'o Conn. Pasižiuri kaip tokio didelio išvažiavimo tvarka vedama; nežiurint minios didumo, viens kitam kelio nepastoja, visi sotųs, pavalgę, sveikinasi, čerška, tik viens didelis duzgimas it bičių avily girdisi. Pasigėri tuo įvairumu automobilių, kurie, rodosi, viens už kitą gražesnis ir jų pilnas daržas pristatytas. Net paabejoji, lyg ta senutė, pamačiusi daug kareivių stebėjosi, klausdama antros: Kažin argi šitie kareivėliai visi yra motinų vaikai? Taigi ir šiame atsitikime klausi savęs, ar tatai visa yra lietuvių? Ir linksma žinant, kad visa tai lietuvių turtas. O jau tų autobusų — tai tik didžiuojasi savo kupras išstatę aukščiaus už automobilius. Mat sulig papročio iš kiekvienos SLA. „parapijos" šaly automobilių vis dar SLA. darbuotojai suorganizuoja ir autobusus del tų, kurie neturi automobilių.

Šį metą sumušė savo skaičium visas kuopas Stamfordo 168 kuopa, kuri rodos šešis autobusus turėjo prisodytus viengenčių. Sako, tik kelis lietuvius Stamforde palikom namus pavaktuot. Fain stamfordiečiai už tai, kad New Britainą pralenkėt!

Šiemet priėjo eilė Waterburio 11 kuopai pasidarbuoti surengime šio „atpusko", užtat vientaučiai, kurie budavo per kitų kp. surengtus išvažiavimus svečiuotis atvažiuodavo, o šitą syk dirbo taip sakant „brows wet with honest swet". Ir tai SLA. seni darbuotojai — pp. Žemantauskas, Tareila, Laskevičius, Krugeris ir kiti — išsijuosę dirbo, užtad reikia tikėtis, kad SLA. 4-to apskričio „kviečiai" šiemet užderės.

Pirmesni Išvažiavimai ir šiemetinis.

Sulyginus šio apskričio pirmesnius išvažiavimus su praeituoju, matosi skirtumas. Budavo turėsime žymių svečių, per du išvažiavimus turėjome Lietuvos valdininkus — gerbiamus atstovus Vileišį, Čarneckį, jie papasakojo mums šį tą apie musų kraštą, apie pilietistės pareigas, sustiprindavo musų dvasią, vėliaus apskritys vis budavo parupis šį tą naujo, t. y. tokius tėvinainius kalbėtojus, kurie vis bandė mus surišti tampriau su musų kraštu, šitą sykį visai nieko nebuvo... O gal ir gerai padaryta, kad nekviesta nieko, nes kaip patyriau daugelis tarpu savęs kalbasi nelabai palankiai linkui dabartinės Lietuviškos valdžios.

Lietuvos himną giedant girdėjau sako: „Vietoj ‚Tu didvyrių žemė' dabar, girdi, tiktų ‚Tu despotų žemė'.' Didvyrius iš Seimo mėto, ‚Tėvynės' nenori į Lietuvą įsileisti, tai tau didvyrių žemė! Ve atstovą turime jau kiek laiko, o ‚aibečiu', kad Conn. valstijoj nei vienas lietuvis jo nėra matęs, išskyrius kunigą, jei, katras pas jį nuvažiuoja." O antras sako: „Pasakoja žmonės, kad šitas atstovas ne bile kam rodosi. Užpirk mišias už jo sveikatą, tai tuojaus atvažiuos."

„Vėl kai sau norit, pridurė trečias, tai didžiausį įžeidimą Susivienijimas gavo nuo Lietuvos valdžios, kuomet buvo mėginta uždrausti skaityt ‚Tėvynę' Lietuvoj gyvenantiems žmonėms. Kaip ‚Tėvynė' agitavo pirkti bonus, tai buvo gera; juk beveik visos kuopos yra pirkę bonus už paskutinius centus. Kožnam išvažiavime musų tie viršininkėliai laksto bekalbindami žmones aukot šiokiam ar tokiam tikslui, vis del Lietuvos. Dabar ir jie jau sparnus apleido, ve jau vakaras, o nei vieno nemačiau renkant aukas kam nors."

Taip man beklausant susirinkusių besikalbėjimų, štai programo vedėjas, J. Mikalauskas, man beklausant susirinkusiųjų besikalbėjimų, štai programo vedėjas, J. Mikalauskas, pareiškė, kad N. N. miesto lietuviai eis traukti virvę su stamfordiečiais. „Ho, ho, atsišaukė viens kur tai, tegul N. N. broliai ir ‚Mack troką' pasiima ir tai Stamfordo nepartrauks. Tie vyrai trauks tol, kol virvė truks — daciol!" Žmonės matyt myli šitokį sportą, nes tuojau pradėjo slinkt į nuskirtą vietą. Bet ant nelaimės vedėjas praneša, kad virvę „pavogė", todel virvės traukimas atidėta kitam metui. O gaila — kits gali ir pasimirt belaugdams.

Dar vienas malonumas šio išvažiavimo, tai orkestra. Ar ji lietuvių — nežinau, programe nepažymėta. Tikiu, kad tai Waterburio lietuvių, tai puikiai griežia lietuviškus ir angliškus šokius.

Atomas.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

226 kp., Chicago, Ill.

Septintadieny, rugpiučio 2 d., 9 val. išryto įvyko šios kuopos mėnesinis susirinkimas. Narių atsilankė vidutiniškas skaitlius. Šiame susirinkime musų konkurso organizatoriai — pp. K. J. Semaška ir J. Gri-

gaitis, pridavė penkių naujų narių aplikacijas. Liepos mėnesy, rodosi, buvo ir penki, tai jau pasididino musų kuopa dešimčia narių.

Raportas delegatų iš įvykusios konferencijos liepos 26 d., Raymond Chappel, pasitraukusių kuopų iš SLA. 2-ro apskričio. Pirmas delegatas, K. J. Semaška, davė ilgą raportą apie šį suvažiavimą. Antras p. K. Rugis ši bei tą pridėjo, ką pirmasis pamiršo pasakyti. Kiti delegatai tik užtvirtino ką pirmieji sakė. Dr. Mondvidas, kuris vos spėjo atvykti, dar nurodė ką įsikuręs naujas apskritys turės veikti.

Išvadą galima padaryti iš visų delegatų raportų šiokią: Naujas apskritys jau įsikurė su keturiomis kuopomis ir dar antra tiek yra pasižadėjusių prisidėti, nes tą aiškiai pareiškė suvažiavime dalyvavusieji darbuotojai. Mat, Chicagoje ir jos apylinkėje randasi daug kuopų, kurios niekur nepriklauso. Svarbiausia priežastis nepriklausymo — del SLA. 2-ro apskričio bolševikiškumo ir netakto. Naujas apskritys organizuos jaunuolius prie kuopų ir steigs mokyklėles susidarius nemažiau dešimts vaikų. Suvažiavimas buk išnešęs rezoliuciją, pasmerkenčią bolševistinę propagandą SLA. organizacijoje, taipgi griežtai reikalaujama Pild. Tarybos, kad ji suspenduotų žinomus 2-ro apskričio trukšmadarius: Petronį, Bacevičių ir Šarkiuną. Sekamas suvažiavimas įvyks musų kolonijoje — northsaidėj. Reiškia, naujas apskritys griežtai išeina prieš visus SLA. besiplėtojimo trukdytojus ir tiesiai atsistoja gynime SLA. organizacijos reikalų. Visų delegatų raportas tapo priimtas vienbalsiai. Reiškia, kad nei vienas balsas nebuvo prieš. Buvo keli bolševikėliai, bet jie rimtai klausėsi ir neprieštaravo.

Semaškai pranešus apie a. a. M. J. Damijonaičio mirtį ir paaiškinęs jo darbuotę lietuvių visuomenei, Dr. A. Montvidas įnešė, kad musų kuopa velionio pagerbimui nupirktų gėlių vainiką. Tapo vienbalsiai nutarta ir išrinkta komisija iš trijų narių.

Nutarta įgalioti protokolų rašt. p. K. Čepuką, kad jis nuvažiavęs New Yorkan pasitartų su nekuriais Centro nariais, apie musų ligonių pašalpas, su kuriais nemažai yra nesusipratimo.

Musų kuopa auga ir bujoja, kad ir šioje nedidelėje lietuvių kolonijoje. Ji jau turi virš vieno šimto narių, tas rodo, jog musų vientaučiai pradeda suprasti kuri organizacija yra naudinga žmogui priklausyti.

Narys.

---

113 kp., Thompsonville, Conn.

Liepos 19 dieną, 1925 metų, įvyko metinis piknikas su programu SLA. 113 kuopos. Ši diena yra „Lietuvių šventė", turinti tradicinę reikšmę nuo pat įsikurimo SLA. 113-tos kuopos. Jos sulaukus atgimsta siela kiekvieno lietuvio ir einant tomis tradicijomis šioji metinė šventė iškilmingai švenčiama didžiausios Amerikoj lietuvių organizacijos SLA. ir S. L. A. 113-ta kuopa pajėgia tinkamai šią savo iškilmingą metinę šventę apvaikščioti.

Šiemet ši šventė buvo suruošta su prakalbomis ir dainomis. Suvažiavo didelė minia publikos, kuri gėrėjosi gražum daržu ir ko tai laukė nepaprasto. Štai pasirodžius vedėjui J. F. M. publika nurimo. Jisai su trumpa prakalba atidarė programą, atsišaukdamas prie tukstantinės minios SLA. reikalais. Prakalbų vedėjas perstatė „Varpo" Chorą iš New Britain, Conn. Pirma dainavimo choro vedėjas gerbiamas P. Bružauskas puikią prakalbą pasakė. Choras užžavėjo publiką, gerbiamo P. Bružausko vedamas, kuris dainavo šias dainas: Lietuvos himną — „Lietuva Tėvynė musų", „Vilnius" ir tt. Garbė chorui, nes labai puikiai atliko savo užduotį, už ką publika dekavojo triukšmingais aplodismentais nepaleisdama, kad atkartotinai dainuotų.

Publikos buvo susirinkę apie 2,000 ir visi su atyda klausėsi dainų. Bet gaila, nes nenorėtųsi nupeikti nekuriuos klausytojus — savo tautiečius. Vienok esu priverstas tą išreikšti toms ypatoms, kurios nesupranta ką reiškia himnas ir jo pagerbimas. Kiekviena tauta ant žemės kamuolio gyvendama gerbia savo tautos himną ir kaip buna giedamas visi atsistoja ir kepures nusiima. Bet nekurie lietuviai apsileidėliai kada choras dainavo Lietuvos himną, vietoj kepures nusiimti, tai nekurie matėsi su kepurėm stovinti. Tai labai gėda toms stovyloms. Net svetimtaučiai — airiai, prancuzai, lenkai ir matėsi keli valakai ir visi buvo nusiėmę kepures laike dainavimo himno.

Kaip girdėjau SLA. 113 kuopa pusėtinai pelnijo nuo šio išvažiavimo. Nors išlaidos labai didelės buvo, bet visgi liko gryno pelno $150.00. Prisiartinus vėlam vakarėliui, publika skirstėsi į namus. Įspudis visiems malonus ir visi patenkinti.

Ten buvęs.

---

255 kp., Chicago Heights, Ill.

Smagu pažymėti, kad musų kuopą nejuokais pradeda veikti tiek naujų narių prirašinėjimo žvilgsniu, tiek ir kitokiu veikimu. Pereitam kuopos susirinkime, rugpiučio 1 d., nutarta surengti išvažiavimas į miškus ir tam darbui išrinkta komisija iš trijų energingų ir darbščių narių.

Išvažiavimas įvyks rugpiučio 16 d. ir komisija deda visas pastangas, kad viską priruošus kuopuikiausiai. Žinant komisijos narių darbštumą, iš anksto galima tikrinti, kad išvažiavimas bus puikus. Taigi prie progos norisi pastebėti, kad ir visi kuopos nariai pasistengtų pasidarbuoti, kad šis išvažiavimas butų kuopaseksmingiausis ir kad kuodaugiausiai publikos sutraukus. Pareiga visų narių atvykti į išvažiavimą ir atsivesti savo draugus ir pažįstamus. Tik visi bendrai bedirbdami susilauksime pageidaujamų davinių iš savo darbuotės.

Taipgi nutarta ateinantį žiemos sezoną suruošti vakarą su perstatymu sceniško veikalo. Tam tikslui irgi išrinkta komisija iš trijų veiklių narių. Labai puiku, kad musų kuopa subruzdo prie tokio energingo veikimo, todel linkėtina kuopuikiausių davinių!

J. Albauskis — org.

PROTOKOLAS

pasitraukusių iš SLA. 2-ro apskričio kuopų suvažiavimo, įvykusio liepos 26 d., 2:30 val. po pietų, Raymond Chappel, 816 W. 31-st St., Chicago, Ill.

1. Suvažiavimą atidarė Laikinosios Komisijos pirmininkas Dr. A. Montvidas. Jis plačiai išaiškino skilimo priežastis ir atsimetimą kuopų iš SLA. 2-ro apskričio. Ragino kuopas ir jų atstovus pradėti dirbti rimtą musų organizacijai darbą. Kalbėjo Laikinosios Komisijos sekr. K. J. Semaška, ponia Katkevičienė, F. Rudis ir Kaz. Tiliukas. Pas visus atstovus mintys koncentravosi apie vieną dalyką, kad geriau rimtoms kuopoms veikti tik susispietus atskirai nuo SLA. 2-ro apskričio.

2. Rinkimas suvažiavimo prezidiumo. Rinkta iš dviejų kandidatų: Kazys Rugis gavo 9 bal. ir A. Vilis 6; Rugis lieka suvažiavimo pirmininku. Sekretorium išrinkta vienbalsiai K. J. Semaška ir St. Bartkus tvarkdariu — maršalka.

3. Mandatų komisija nerenkama, bet pirmininkas pakviečia delegatus užsiregistruoti pas sekretorių. Nuo šių kuopų delegatai užsiregistravo:

226 kp., Chicago, Ill. — Dr. A. Montvidas, K. J. Semaška, K. Rugis, F. Prusis, A. Vilis, F. Harmonas ir du atstovai neatvyko — K. Čepukas ir Radžius; iš aštuonių randasi šeši.

289 kp., Harvey, Ill. — Kazimieras Tiliukas, Fran. Šleinis ir Ant. Drobis — viso trys delegatai.

185 kp., Indiana Harbor, Ind. — F. Rudis, St. Bartkus, V. Grimaila, F. Kisilis ir Karolina Rudienė — viso penki delegatai.

134 moterų kp., Chicago, Ill. — K. Katkevičienė, A. Valančauskienė, M. Galeckienė, Z. Žiltienė ir P. Baleckienė — viso penkios delegatės.

Skaičius visų delegatų sudaro deviniolika.

4. Skaitytas dienotvarkis, pagamintas per Laikinąją Komisiją — priimtas be diskusijų.

5. Klausimas kurimo naujo apskričio Chicagoje ir jos apylinkėj. Dr. Montvidas įneša, kad butų įkurtas apskritys; įnešimas lieka paremtas daugelio atstovų. Seka ilgos diskusijos; kalba Dr. Montvidas, S. Grišius—svečias, Izd. Milius — svečias iš E. St. Louis, Ill. ir eilė kitų delegatų. Visi nurodo reikalingumą ir naudingumą šio naujo apskričio. Eina balsavimai. Nutarta 16 balsų prieš du įkurti naują apskritį Chicagoje ir jos apylinkėj.

6. Kalbama apie pagaminimą ir reikalingumą naujam apskričiui statuto. Nutarta 13 balsų prieš vieną už statutą. Ant vietos išrinkta komisija iš trijų atstovų pagaminimui statuto: Dr. A. Montvido, Katkevičienės ir K. Rugio.

7. Svarstoma apie išnešimą rezoliucijos pasmerkenčios bolševikišką varomą propagandą kuopose, kuri kenkia visai SLA. organizacijai. Nutarta kad butų išrinkta komisija minėtai rezoliucijai pagaminti. Tuoj išrenkama komisija iš trijų: Dr. A. Montvidas, A. Vilis ir F. Rudis.

8. Visapusiškai apsvarsčius kaip ir kokiu budu daugiausia butų galima jaunuolius įtraukti į SLA. Nutarta, kad apskritys dėtų pastangas toje kripty: ragintų kuopas ir įtrauktų esančias vaikų draugijėles į vietines SLA. kuopas. Susidarius nemažiau dešimties jaunuolių prie kuopos, kad butų įsteigtos mokyklėlės.

9. Svarstoma kaip daugiausia naujų narių ir draugijų butų galima įtraukti į SLA. Nutarta šį klausimą palikti apskričio ir kuopų organizatoriams.

10. Vienbalsiai nutarta rengti apskričio maršrutą ir paskaitas, taipgi organizuoti naujas kuopas kur yra galima.

11. Rezoliucijų komisija skaito pagamintąją rezoliuciją, kurią priima be pataisymų 15 balsais, prieš nesant.

12. Nutarta 13 balsais prieš 3 griežtai reikalauti Pildomosios Tarybos, kad ji suspenduotų vieniems metams šiuos narius: pp. Bacevičių, P. J. Petronį ir Šarkiuną. Prasižengimas jų labai aiškus, t. y. už ardymą ir betvarkės darymą SLA. 2-am apskrity 24 d. gegužio suvažiavime, nes per tokį jų elgimąsi jie privedė 2-rą apskritį prie skilimo.

13. Valdybos rinkimas: K. Katkevičienė trylika balsų prieš F. Harmono du išrinkta pirmininke; K. J. Semaška protokolų rašt. vienbalsiai; K. P. Baleckienė kasininke — vienbalsiai; St. Bartkus maršalka — vienbalsiai; organizatorium Dr. A. Montvidas — vienbalsiai.

14. Nominuota šios vietos sekamam suvažiavimui: Bridgeportas, Northsaidė ir Westsaidė. Daugiausia gavo balsų Northsaidė, tad ir įvyks šioje kolonijoje naujo apskričio suvažiavimas. Suvažiavimui laikas nuskirti palikta valdybos nuožiurai.

15. Suvažiavimas užsibaigė 6:15 val. po piet. K. Rugis prieš uždarant suvažiavimą pakvietė pakalbėti p. Trijonį iš S. Chicagos ir Dr. Montvidą. Abu kalbėtojai linkėjo gerų pasekmių naujo apskričio darbuotei.

Kazys Rugis — pirm.,
K. J. Semaška—prot. rašt.

M. J. Damijonaičio Atminčiai

Rašo A. B. Strimaitis.

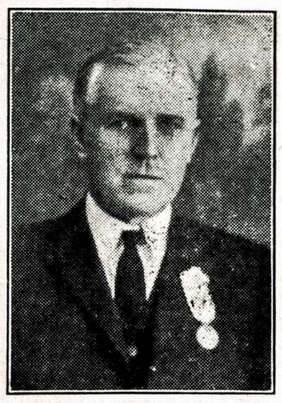

A. A. M. J. Damijonaitis.

Sustojo tvaksėjus širdis
jo krutinėj,
Išnyko akyse šviesa pa-
skutinė;
Nuo darbo pailsęs jis
miega ramiai,
Užsnudo, užmigo ant
amžių tyliai...

Žaibo greitumu perbėgo liudna žinia apie staigią mirtį velionio Damijonaičio; velionio draugai, aplaikę pirmutinias žinias tai telegramomis, tai laiškais, skubiai savo tarpe dalinosi tomis žiniomis ir kiekvienam tas netikėtas įvykis sužeidė širdį, nes, rodos, niekas negalėjo tikėtis tokios nelaimės, kokia velionį Damijonaitį ištiko. O delto nesitikėjome, kad velionis dar taip nesenai buvo pergyvenęs daug nelaimių ir stojęs gyvenimo naujon vagon, trumpame laike ir prieš mirtį, vos birželio 4 d., 1925 m., kaip pats velionis rašė laiške iš 16 d. birželio: „Los Angelės, Cal., priėmiau civilį šliubą su Mare Mileriene-Urboniute, buvusia nare SLA. 29-tos kuopos, Detroit, Mich." O dabar, šitai vos pergyvenus aštuonias savaites nauju gyvenimu, liepos 31 d., 1925 m. staiga įvyko kita gyvenimo permaina ir tai paskutinė permaina, kokios gali gyvenantis žmogus sulaukti, — nepermaldaujama mirtis užbaigė velionio Damijonaičio visus rupesnius ir vargus amžinai.

Perbėgę tos liudnos žinios musų laikraščiuose pereitą savaitę, kaip šaltu vandeniu perpylė ne vieną laikraščio skaitytoją ir SLA. narį ir palieka tik liudnas, liudnas atsiminimas.

Mirtis pati savaimi yra baisi, bet ji musų gyveniman neįneša nieko naujo, nes visi žinome, kad kas gimė, gyveno, tai anksčiau ar vėliau turi mirti; kas diena šimtais tukstančių miršta. Bet tik tuomet mirtis nėra žiauri, kuomet ji, atimdama gyvybę, suteikia palengvinimą tam atgyvenusiam žmogui, kuris laukia, kad galėtų ramiai pasilsėti. Velionis Damijonaitis dar ir pats nebuvo sudėjęs rezignacijo iš savo darbų ir dar jis buvo užsibriežęs didelius darbus atlikti; tatai, mirtis, išplėšdama musų draugą iš musų tarpo, padarė didelę skriaudą musų gyvenimui.

Ne tas žmogus užsipelno minėjimo, kuris ilgai gyvena, bet tas, kuris gyvendamas kuodaugiausiai atžymėtinų gerų darbų padaro. Tad minėdami velionio mirtį, norime nors trumpai peržvelgti jo gyvenimą ir paminėti jo darbus.

M. J. Mamijonaitis buvo gimęs Lietuvoje, Pilviškių miestelyje, Vilkaviškio apskrity, sausio 6 d., 1873 m. Atkeliavo Amerikon 1895 m. ir apsigyveno Waterbury, Conn.; prisirašė prie SLA. 11-tos kuopos 1898 m. ir sekančiais metais, pradėjus despotiškai šeimyninkauti viršminėtoje kuopoje taip vadinamiems kuniginiams, Damijonaitis su kitais pora draugų — J. Tareila ir J. Žemantausku pasipriešino kun. Saurusaičio diktaturai; atsivėrė vaidai tarpe 11-tos kuopos narių ir prieš tragiškąjį Wilkes-Barre 16-tą Seimą, kunigai susitarę, įnešė skundus ant Damijonaičio ir Tareilos Pildomąjai Tarybai, kad tuodu nariu butų prašalintais iš SLA. Šitai skundo įtalpa:

„Gruodyje, praeitų metų ir sausyje šių metų, gavome iš Waterbury, Conn., keletą affidavitų, iš kurių pasirodė:

„1. — Jog narys 11-tos kuopos, SLA., M. J. Damijonaitis, raštu pareiškė kaip nėra peklos, taip jos nereikia bijotis, parodydamas tokiu budu, priešingumą viename iš pamatinių dogmatų krikščioniško tikėjimo.

„2. — Jog M. J. Damijonaitis, prie daugelio žmonių išsitarė: Visi kunigai ir vyskupai yra apgaudinėtojai; tikėjimas yra išrastas kunigų, lengvesniam apkraustymui žmonių kišenių, pasirodydamas tokiu budu, viešai priešu krikščioniško tikėjimo.

„3. — Už tai, mes, nariai Pildomosios Tarybos, pripažindami, jog minėtas narys M. J. Damijonaitis, stoja į atvirą kovą prieš krikščionišką tikėjimą ir kaipo tokis yra pavojingas SLA., pasinaudojame iš tiesų, suteiktų mums to paties SLA. konstitucija garsiname:

„1. — Jog M. J. Damijonaitis, narys 11-tos kuopos SLA., iš to paties SLA. liekasi prašalintas, nustoja visų privilegijų narystės ir palydi visas teises prie įmokėtų pinigų".

Citavome to nuosprendžio įtalpą delto, kad parodžius velionio draugams kaip jis atviras buvo anais laikais, kuomet kunigija Amerikoje bandė lošti draugijose tokią rolę, kokią šiandien lošia Lietuvos parlamente, o velionis Damijonaitis tuomet stojo už SLA. narių teises ir organizacijos gerovę, pasakė kunigams karčios teisybės žodį ir už tai buvo persekiojamas.

Prašalinti Damijonaitį kunigai nesuspėjo, nes istoriškasai Wilkes Barre Seimas tą klausimą išrišo; kunigai pabėgo nuo SLA. ir įsikurė sau naują organizaciją, o velionis pasiliko SLA. nariu kaip ir buvęs. Jis buvo išrinktas Centro Sekretorium 1906 m., bet išbuvęs tik vienus metus Sekretorium apleido tą vietą; 1910 m. buvo išrinktu SLA. Prezidentu; taipgi išbuvo tik vienus metus. Jo prezidentavimo laiku buvo sukilę dideli šturmai SLA. narių tarpe, nes organizacijoj įvyko stambios permainos; buvęs jubilėjinis Seimas įvedė naują konstituciją, uždedančią nariams didesnius mokesčius ir šiaip jau didesnė disciplina nariams buvo įvedama. Delto vietomis ištisos kuopos užprotestavo priešais Seimo nutarimus, tatai Damijonaitis, gindamas Seimo nutarimus ir konstituciją, net visą apskritį suspendavo; nesibijodamas nieko ėjo su teisybe, kas ir įrodo, kad velionis buvo tvirtos valios žmogus, kokių tai žmonių yra retenybė.

Susivienijimui jisai darbavosi uoliai visą savo amžį, nežiurint kur jį gyvenimo aplinkybės nubloškė. Šitai kad ir paskutinių jo dienų rupesčiai apie SLA.: kuomet prasidėjo ergeliai antrame apskrityje, tai velionis dar budamas Californijoj rašo sekančiai:

„Gaila man organizacijos; bolševikai iš visų pusių susispietė į antro apskričio kuopas ir apskričio vadovaujamas vietas; kuomet grįžšiu į Chicagą, tai manau reikės imtis visų priemonių ir keliems bolševikėlems iš 36-tos kuopos uždaryti burnas SLA. įstatymais ir tokiu budu apvalyti kuopą nuo vaidų. Mat, man nėsant namie, kuopos pirmininko padėjėjas Andrejaitis yra anų šaikos, tai ir vaidijasi vis del to nelaimingo 2-ro apskričio."

Apart to ką velionis darbavosi SLA., jis ir kitose progresyvėse draugijose priklausė: T. M. D., Simano Daukanto, Amerikos Lietuvių Tautinėj Sandaroj, kurios tai organizacijos buvo išrinktas centro sekretorium ir administratorium 1920 m., kuomet buvo apleidęs Chicago, Ill. ir persikėlė į So. Bostoną, kur yra Sandaros centras.

Kuomet velionis persikėlė iš Waterbury, Conn., į Chicago, Ill., 1902 m., dirbo pas „Lietuvos" leidėją p. A. Olševskį per ilgus metus kaipo knygius ir ten nukeliavęs susipažino su jauna našle — Mare Išganaitiene-Vosyliute ir apsivedė. Per ilgus metus Damijonaičiai didelem sutikime ir meilėje pavyzdingai gyveno, turėjo daug draugų ir pažįstamų, visų buvo gerbiami. Kuomet velionio žmona pradėjo sirguliuoti, tai buvo apleidę Chicagą, gyveno porą metų rytuose. Velionis tuo laiku atliko kelionę Lietuvon. Sugrįžęs iš Lietuvos vėl grįžo Chicagon tarp savo linksmų draugų burelio, bet tuomet, pabaigoje 1922 m., velionio žmona ligos buvo parblokšta ir per ilgą laiką sirgusi pasimirė. Laike žmonos ligos patį velionį Damijonaitį ištiko didelė nelaimė; vieną gražų rytą, besiskubinant darban, nupuolė nuo gatvekario ir nusilaužė koją ir pats ligoninėj per ilgą laiką išgulėjo. Velioniui Damijonaičiui šių kelių atminimo žodžių rašytojas buvo pažįstamas nuo 1900 m. ir per ištisą tą laiką teko vesti artimą korespondenciją, bet niekuomet taip tankiai neteko su velioniu susirašinėti, kaip tuo laiku, kada velionis gulėjo ligoninėje su nulaušta koja.

Velionis buvo savamokslis žmogus; didelių veikalų neparašė, bet rašinėdavo po įvairius laikraščius trumpus straipsnelius ir korespondencijas. Kuomet buvo dar jauno amžiaus, mėgo vesti polemikas, tai po slapyvardžiu vesdavo popierinę kovą.

Velionis turtų nei šeimynos neužgyveno, delto nieko nepaliko. Bet kuomet visą amžį elgėsi sulig savo išgalės, kaipo begalo teisingas žmogus, tai ir bėdų nepaliko. Tik paliko savo antrą jauną žmoną, su kuria jam lemta buvo gyventi tik trumpas laikas. Kaip laikraščiai tvirtina miręs nuo širdies ligos, laike „Varpo" Bendrovės bankėto, kurio tai vakaro velionis buvo sumanytoju ir vedėju.

Ilsėkis amžinai Drauge, užbaigęs savo gyvenimo kelionę. Lai Tavo darbai ir visas gyvenimas buna pavyzdžiu kitiems, nes Tu, kad ir vos pusės amžiaus sulaukęs išsiskyriai iš musų tarpo, bet tavo darbai pasiliko neišdildomi. Lai Tau, Drauge, buna lengva šios šalies žemelė!

PAMINĖJIMAS LAIDOTUVIŲ A. A. MOTIEJAUS J. DAMIJONAIČIO.

Liepos 31 d. apie 11:30 val. vakare pasimirė mano mylimas vyras Motiejus J. Damijonaitis. Penktadienio ryte išėjo į darbą sveikas ir linksmas, dirbo prie „Varpo" kaipo administratorius. Sekantį vakarą buvo surengta „Varpo" Bendrovės vakarienė Lietuvių Auditorijoj, kame velioniui prisėjo vesti vakaro programą. Budamas nuvargęs nuo dienos darbo ir jam prisėjo pasakyti prakalbėlę, tuomet jis apalpo ir už keleto minutų mirė širdies liga. Labai man graudu prisiminti apie velionio mirtį, kadangi aš nebuvau kartu su juo, nes toterys nebuvo kviečiamos dalyvauti toje vakarienėje. Jis mirė akivaizdoje visų savo draugų chicagiečių, su kuriais jis dirbo ilgus metus del visuomenės labo ir taip bedirbdamas iki paskutinės valandos savo gyvenimo ir persiskyrė su šiuo vargų ir kartybių pasauliu.

Tariu nuo savęs padėkos žodį visiems geros širdies draugams ir draugėms, kurie teikėsi atiduoti paskutinį patarnavimą savo mylimam draugui Motiejui J. Damijonaičiui. Daugiausia pagelbėjo prie surengimo laidotuvių „Varpo" Redaktorius p. J. Laukis, p. Švitra, Dr. Zimontas, Dr. Graičunas ir kiti. Taipgi ačiu SLA. Pildomąjai Tarybai už suteikimą gyvų gėlių vainiko. Taipgi ačiu kuopoms ir pavieniems nariams, kurie prisiuntė gėlių vainikus, reikšdami velioniui gilios pagarbos ir man simpatijos. Vainikai buvo sekami: nuo SLA. Pildomosios Tarybos, nuo M. D., nuo SLA. 36 kuopos, nuo SLA. 226 kuopos, nuo A. L. T. S. 25 kuopos, nuo A. L. T. S. 75 kuopos, nuo p. Budriko, nuo pp. Švitrų, nuo pp. Mockų ir nuo Lovick Florist. Ačiu p. J. Danilavičiui, 3238 S. Halsted St., už suteikimą gražios vietos laikyti šermenis. Taipgi ačiu kalbėtojams, kurie pasakė jausmingai graudingas prakalbėles prie grabo ant tautiškų kapinių. Kalbėjo: Dr. Zimontas, p. Valančius, atstovas nuo Simano Daukanto Draugijos ir adv. Bračiulis. Ačiu grabo nešėjams, kurie patarnavo nuo sekamų draugijų: nuo SLA. 36 kuopos du, nuo Simano Daukanto Draugijos du, ir nuo A. L. T. S. 25 kuopos du.

Taipgi ačiu graboriui p. Skudui už malonų patarnavimą laidotuvėse ir visiems, kurie tik palydėjo iki kapinių taip skaitlingu buriu. Laidotuvės atsibuvo rugpiučio 3 d., 2 valandą po pietų, Tautiškose Lietuvių Kapinėse. Dar kartą tariu visiems širdingiausią ačiu!

O tau, mano mylimas Drauge — ilsėkis ramiai juodoj žemelėj amžinai!...

Lieku su skausminga širdžia—

Marė Damijonaitienė.

DRAUDŽIA GIMTĄSIAS KALBAS.

Visoms Vilniaus krašte lietuvių ir gudų mokykloms išsiuntinėtas raštas, kuriuo įsakoma susirašinėjant su valdžios įstaigomis vartoti tik lenkų kalbą.

Domas.

Lietuvos Žemės Ukio, Prekybos ir Pramonės Paroda Kaune

(Tąsa)

Tačiau, 1913 metais, kai buvo Rusijos garsioji „sorokovka'' vienoje Kauno gubernijoje išgerta 25,988,000o. Tokiu budu išgerta: 1913 m. Kauno gubernijoje 4,059 litrai; Vilniaus gub. 4,428 litr.; Suvalkų gub. 3,936 litrai. 1924 m. Lietuvoje 2,623 litrai. Taigi, išeina, kad kiekvienas žmogus pragėrė Lt. 15,88, tuo pat laiku, kai Klaipėdos krašte kiekvienam žmogui teatseina Lt. 10,2. Kitaip sakant, 1913 m. Kauno gubernijos miestuose *vienam žmogui* teko 8,364 ltr., pragerta skaitant litų valiuta — Lt. 27,4; 1924 m. Lietuvos miestuose 12,25 litr., pragerta Lt. 73,35; 1913 m. Kauno gub. provincijoje 3,69 litr., pragerta Lt. 12,65; 1924 m. Lietuvos provincijoje 1,77 litr. Lt. 10,75; 1924 m. Klaipėdos krašte 1,63. Lt. 10,2. Skaitant apskritimis, „garbingiausias'' vietas užima šie apskritys, iš eilės, kuriuose daugiausia išgerta degtinės: 1 Utenos apskr., 2 Šakių, 3 Alytaus, 4 Mariampolės, 5 Telšių, 6 Vilkaviškio, 7 Šiaulių, 8 Biržų ir Mažeikių, 9 Kauno, 10 Ukmergės, 11 Raseinių, 12 Tauragės, 13 Panevėžio, 14 Kedainių, 15 Ežerėnų, 16 Kretingos, 17 Trakų, 18 Seinų, Klaipėdos kraštas ir tt. Tokiu budu, 1924 m. valstybinis degtinės monopolis turėjęs išlaidų lt. 4,000,000. Gavo pajamų lt. 36,000,000. Pajamos iš degtinės sudaro žymų procentą valstybės biudžeto, pavyzdžiui Lietuvoje 1925 m. valstybės biudžete laukiama pajamų 14,78%. Vokietijoje 1925 m. valst. biudž. tiktai 2,59%. Tačiau Rusijoje 1912 m. valst. biudžeto pelnas iš degtinės sudarė 26,55%. Iš to išeina, kad monopoliai duoda valstybei didelį pelną. Pavyzdžiui Lietuvoje 1924 m. monop. davė grynojo pelno nuo išlaidų 320,38%; Rusijoje (1910) 302,37%. Taigi neblogas biznis! Be degtinės (spirito), 1924 m. Lietuvoje dar parduota svaigiųjų gėrimų 750,000 litų. Tačiau į šį „gražų'' skaičių neįskaitoma naminė degtinė („samagonka'', „chandža'', „denaturka'' ir tt.) ir kontrabandos keliu Lietuvon įgabentas spiritas iš užsienių. Kiek naminės degtinės gerta, ir kiek iš užsienių kontrabanda gabenta spirito, galime spėti iš šių žinių: 1923 m. rasta Lietuvoje *slaptųjų degtinės* varyklų, Ukmergės apskr. 45, Šakių apskr. 26, Utenos apskr. 16, Mariampolės apskr. 15, Raseinių apskr. 21, Šiaulių apskr. 28, Mažeikių apskr. 9, Kauno apskr. 7, Biržų Pasvalio apskr. 15, Panevėžio apskr. 32, Telšių apskr. 39, Rokiškio apskr. 16, Vilkaviškio apskr. 9, ir tt. Viso 314 slaptųjų varyklų. O kiek dar nerasta?! Reikia manyti, kad 75% slaptųjų degtinės varyklų nesusekta. Tačiau 1924 m. slaptųjų degtinės varyklų rastas skaičius yra mažesnis. Pavyzdžiui Ukmergės apskr. 59, Šakių apskr. 47, Utenos apskr. 27, Mariampolės apskr. 25, Raseinių apskr. 19, Kedainių apskr. 15, Šiaulių apskr. 14, Mažeikių apskr. 14, Kauno apskr. 13 ir tt. vis mažyn. Viso rasta slaptųjų degtinės varyklų 296. Tačiau, matome, jog regresas yra nedidelis.

Va kas darosi Lietuvoje musų tėvynėje, toje „didvyrių'' žemėje!...

Buvo kuo dėmėtis ir Susisiekimo ministerijos pavilione, kuriame sutilpo geležinkelių valdyba, paštų, telegrafų ir telefonų valdyba, plentų ir vandens kelių valdyba, ukio, traukos ir kelių tarnybos ir tt. Čia svarbu pažymėti, kas mus daugiau interesuoja. Sakysim, Lietuvos geležinkelių ilgį sudarė 1919 m. plačiųjų geležinkelių 965,094 kilometrų, siaurųjų geležinkelių 235,000 kilometrų. 1925 m. plač. gel. — 1,128,-942 kilometrų, siaur. gelž. 477,329 kilometrų. Visų geležinkelių tarnautojų buvo 1920 m. — 5,127 tarn.; 1925 m. yra 4,381 tarn. Pervežta keleivių plačiausiais geležinkeliais per 1924 m. 3,200,000. Bagažo 11,741 tonų. Siauraisiais geležinkeliais keleivių 1,-628,678. Bagažo 845 tonai. Gauta pajamų iš geležinkelių: 1924 m. plačiųjų gel. 27,038,696 litai, siaurųjų gel. 2,146,010 litų. 1925 m. numatoma gauti pajamų: iš plačiųjų geležink. 29,-450,000 litų, siaurųjų gel. 2,613,000 litų.

Nemažiau interesuoja Lietuvos paštas. Nuostabus yra pašto įstaigų skaičius. Pavyzdžiui, 1918 m. buvo 10 pašto įstaigų, kuriose dirbo 64 tarnautojai. 1925 m. jau turime 288 pašto įstaigas, kuriose dirba 2,002 tarn. Telegrafo laidų buvo 1919 m. 12,200 kilometrų; 1925 m. yra 38,350 kilometrų. Linijų (telef.) 1919 m. 1,200 kilom. 1925 m. yra 6,400 kilometrų. Gauta laiškų: 1922 m. 31,-506,391; 1923 m. — 49,-840,900; 1924 m. — 79,-268,866. Tokiu budu atsėjo vienam pašto tarnautojui aptarnauti: 1922 m. 27,-588 laiškus; 1923 m. 25,999 laiškus; 1924 m. 39,555 laiškus. Išeina, kiekvienam piliečiui gauti reikėjo: 1922 m. 14 laiškų; 1923 m. 22 laiškus; 1924 m. — 36 laiškus. Gauta iš pašto pajamų: 1923 m. 6,971,521 litų; 1924 m. 11,134,648 litai. Parodoje demonstravo įvairių sistemų telegrafo aparatai. Be to, nemaža dėmėsio į save traukė gydrotechnikos aparatai, garvežių modeliai, geležinkelių ir tiltų projektai ir tt.

Labai nustabių davinių patiekė finansų ministerijos centralinis statistikos biuras. Ten matėme nepaprastai svarbių žinių, tačiau jų čia duoti negalime, nes tuomet reikėtų parodyti visą Lietuvą statistikos davinių šviesoje. Tas užimtų laikrašty labai daug vietos. Šiaip atskiri daviniai maža ką tepasako. Tačiau reikia pažymėti, kad Lietuvos prekybos balansas, statistikos šviesoje yra labai liudnas. Taigi „krikščioniškosios'' politikos vaisiai!...

Valstybės spaustuvė šiemet išstatė parodoje, taip nemaža eksponatų. Per parodą demonstravo linotypas ir spausdinimo mašina. Valstybės spaustuvė turi šitokius skyrius: raidžių rinkyklos, stereotipo, spausdinimo mašinų, knygryšių, litografijos, cinkografijos, fotografijos, galvanoplastikos ir kitų. Reikia pažymėti, kad valstybės spaustuvė šiemet pasistatė sau didelius labai gražius naujus rumus.

Vyr. mastų, svarstyklių probavimo rumai parodė žmonėms didelių „retenybių''. Tai įvairių įvairiausių falsifikuotų ir primityvių svarstyklių, saikų, falsifikuoto „aukso'', „sidabro'' ir tt.

Dar pažymėtina „Maisto'' akcinė bendrovė, tai yra skerdykla ir dešrų fabrikas, kunigo Vailokaičio įsteigta ir laikoma. Parodoje šį kartą „Maistas'' pardavinėjo labai geras dešras, konservus, lašinius ir tt. žodžiu, viską, ką tik žmogus gali į pilvą kimšti...

Reikia dar paminėti šios įmonės: akcinė b-vė „Ringuva'', kuri gamina ir parduoda valgomąjį ir techninį aliejų, pokostą, dažus, išspaudas, žaliąjį muilą, tepalą ratams ir tt. Vokiečių Kalio druskos bendrovė, kuri sekmingai dirba Lietuvoje.

Galima buvo džiaugtis seklų gamintojų draugijos „Sėkla'' darbo vaisiais. Delto reikia tikėtis, kad Lietuvoje ukininkai netik pradės nebemaišyti avižų su dirsėmis ir kepti duoną pusę pelų pridedant, bet javų sėklas pradės rimtai gerinti.

„Dubysos'' akc. b-vė rodė geresnės rušies dviračius, motocikletus, siuvimo mašinas „Mundlos'' sistemos, mezgamąsias, rašomąsias ir skaičiuojamąsias mašinas.

Nemaža dėmėsio traukė akcinės bendrovės „Indas'' eksponatai. Tai stiklo fabriko Lietuvoje, Petrašumuose, netoli Kauno. Reikia pažymėti, jog šis fabrikas dirba 2 mėnesiai laiko. Per tą laiką padirbta 68 rušių didelis skaičius butelių. Fabrike dirba 350 darbininkų, jų tarpe 50 latvių darbininkų ir meisterių. Tačiau greit turėsime savų meisterių. Meisteriai uždirba per dieną 35—50 litų. Lietuvoje tat labai daug. Darbas eina spėriai. Pavyzdžiu 8 meisteriai per dieną gali padirbti 35,000 butelių. Greit tame fabrike bus pradėta dirbti įvairųs, geros rušies stiklai.

(Daugiau bus)

Tobuliausis žmogus yra tas, kuris myli visus žmones ir daro jiems gerą, neatsižvelgdamas ar jie geri, ar blogi.

FOUNDATION KOMPANIJOS PAREIŠKIMAS LIETUVIŲ LAIKRAŠTININKAMS.

Smagu man pranešti, kad Foundation Kompanija sudarė paruošiamąją sutartį su Lietuvos valdžia, kuri bus pamatu platiems finansiniems ir statybiniams projektams didžiausios Lietuvai svarbos.

Kaune apsilankiau pabaigoje gegužio, atstovaudamas Foundation Kompaniją, kuri yra didžiausia statybos kompanija pasauly, veikianti veik visuose kraštuose. Žymiai stipri vieta, kurią Foundation Kompanija laiko daugelį valstybių įvairiuose pasaulio kraštuose, buvo užtarnauta fakto, kad jos darbas užganėdino ir kad ji pasielgdavo griežtai teisingai su šalimis, su kuriomis darė biznį. Jos pasisekimus įrodo faktas, kad ji galėdavo gauti naujų kontraktų, net ant didesnės skalės, negu pirmieji, tose pat šalyse, pabaigus pirmykštį darbą.

Franklin Remington, pirmininkas Direktorių Tarybos Foundation Kompanijos, negalėjo asmeniškai vesti derybas su Lietuvos valdžia, kadangi negalėjo tuo laiku apleisti Atenų, kur jis užvėrė kontraktą atlikti viešų darbų Graikijoje, kurie kainuos kelius milionus dolerių. Vienok Kompanija pasiuntė Kaunan tam tikrą komisiją, po vadovybe p. Feiferio, Foundation Kompanijos vedėjo Europoje, turintį ofisą Londone, prie kurios buvo ir p. Kinsey, kaipo inžinierius-patarėjas. Feiferis, kuris turi 25 metus prityrimo vedime derybų del finansiškų ir statybinių kontraktų įvairiose svetimose šalyse, pareiškė, kad jo nuomone, Lietuvos finansai esanti sveikiausioje padėty negu bile kutame jo aplankytame krašte. Didelį įspudį ant jo padarė sudarymas valstybinio biuždeto. Jis ypatingai pabrėžė lito pastovumą ir puikią padėtį Lietuvos Banko. Šita komisija ir dabar Lietuvoje ir atydžiai studijuoja ekonominę padėtį ir reikalus, idant nuspręsti kurie projektai dabartiniu laiku butų Lietuvai reikalingiausi ir praktiškiausi. Komisija kartu su valdžia studijuoja planus gelžkelių praplėtimo, pastatymo vieškelių, uostų, tiltų, stočių, vandens pumpavimo stočių ir kanalizacijos sostinėje ir didesniuose miestuose.

Trokštu pasinaudoti šia proga ir apreikšti per jus, gerbiamieji redaktoriai, kaip mano, taip mano kolegų, p. Feilterio ir p. Kinsey, įvertinimą to mandagumo, kurį Lietuvos valdžia mums rodė, pradedant premieru p. Petruliu ir Kauno miesto valdininkais, vadovaujant burmistru, p. Vileišiu, kuomet mes ten viešėjome. Pralenkti jų svetingumo vargu kas galės, ir jis mumyse sukelia draugišką jausmą link Lietuvos ir lietuvių, ir mes pajautėme, kad prieš lietuvius be abejonės guli puiki ateitis.

Esu labai patenkintas kad buvau veikėju suįdominant Foundation Kompaniją ir jos finansinius rėmėjus apsiimti, kartu su Lietuvos valdžia projektų, kurie išvystyti ir įvykdinti, bus didelės svarbos businčiai Lietuvos gerovei, ugiui ir tarptautiškam užtikrinimui.

Didžiuojuosi daugeliu draugų, pažintų Lietuvoje laike svečiavimosi tarp valdininkų ir įtakingų lietuvių visose partijose. Mane nustebino jų patriotizmas ir pažangios idėjos, o ypač man įspudžio padarė ukininkai, su kuriais teko sueiti laike apsilankymų įvairiose krašto dalyse. Žemės ukis yra svarbiausia krašto žymė, kuria reikia didžiuotis. Lietuvos ukininkai yra pasiturinti, pastovųs, inteligentiški ir pažangiai nusistatę, bet jiems reikia finansinės paramos, kad įvedus moderniškus žemės apdirbimo budus, kurios jie turi derlingos.

Ypač mane stebino ir malonino puiki pažanga, kurią lietuviai padarė muzikos srity. Opera, nors Kaune visai naujutė, jau pasidarė sau vietos tarp Europos operų, nes turi savo artistų tarpe tarptautiškos reputacijos žmonių kaip Kipras Petrauskas, ir išsiauklėjo tokią Carmen ir tokią Tosca kaip p-lė Rakauskaitė.

Kalbant apie tarptautinę padėtį, Lietuvos nepriklausomybę, kaipo valstybės, pilnai garantuota bendra politine, geografine ir strategiška jos padėčią Europoje. O kada Lietuva atgaus Vilnių, kaip aš esu tikras kad atgaus, krašto ateitis bus dar skaistesnė.

Man smagu buvo aplankyti Kaunas. Gražumas jo aplinkumos neprilygstamas. Mano svečiavimasis Lietuvoje yra vienas iš smagiausių prityrimų, kuriuos esu kada nors turėjęs ir atvykau iš ten su pilnu patenkinimo jausmu, kad mano misija pavyko.

Gustav J. Hirshovitz.

LIETUVIAI AMERIKOJE

AMSTERDAM, N. Y.

Parodė ką gali.

Liepos 25 d. Amsterdamo miesto valdyba surengė taip vadinamą tautišką išvažiavimą Jallyland parke, kuriame dalyvavo keletas tukstančių vietinių gyventojų įvairių tautų, tarp kurių nemažas burelis ir lietuvių dalyvavo.

Programas susidėjo iš įvairių žaidimų, šokių, sportų ir atletų. Čia Amerikos Lietuvių Kliubo Jauktas parodė ką gali, kurio galybė nustebino visus. Tai buvo virvės traukimas. Buvo jauktai įvairių tautų, organizacijų, firmų ir policmonų jauktas; viso apie dvylika jauktų. Vienok niekas prieš A. L. K. galingą jauktą neatsilaikė: lietuviai visus išvilko už linijos, laimėdami pirmą dovaną — sidabrinį asotį, ir paliko iki kito meto šampionais. Apie tai nemažai rašė ir vietinė amerikonų spauda, tik nežinia delko nekuriose vietose buvo lietuvių vardas apleistas ir išsireikšta panašiai: „Amsterdam has a large amount of talent in the athletic line, some of them were born across the sea''. Čia tur but apleistas delto, kad nenuputdyt pralaimėjusių upo, kurie tiek pastangų dėjo nekuriose vietose ir taisyklių nesilaikė.

Asočiui tur but bus išbraižyta raidės ir padėtas kliubo nuosavibėn del linksmos atminties kliubiečiams ir Amsterdamo lietuviams.

Genelis.

SO. FORK, PA.

A. a. Ona Mažilauskienė.

SLA. 141 kuopos nario Bronislovo Mažilausko žmona Ona Mažilauskienė persiskyrė su šiuo pasauliu liepos 24 d., Marcy Hospital, Johnstown, Pa ir tapo palaidota 27 d. liepos su bažnytinėmis apeigomis.

Velionė O. Mažilauskienė po tėvais Saukaičiutė, gimusi Lietuvoj, Mariampolės apskrity, Prienų parapijoj, Skarsabalio kaime. Amerikoj išgyveno 12 metų. Velionė mirė visai netikėtai. Visuomet buvo sveika ir stipri, tik liepos 21 d. vakare, vyras parėjęs iš darbo rado Oną sergant, todel pašaukė gydytoją, kuris pripažino, kad ji labai sunkia liga serganti; nuvežus į ligonbutį 23 d. liepos, ant rytojaus 24 d., vienuoliktą valandą Ona atsiskyrė su šiuo pasauliu. A. a. Ona paliko didžiausiame nuliudime savo mylimą vyrą ir mažus vaikelius: 3 sunus ir 3 dukreles; didžiausias sunus 11 metų, o jauniausias vienų metų.

Velionė nors nebuvo SLA. narė, bet visados rengėsi prisirašyti prie SLA., laukė geresnės progos. Ji dažnai sakytavo, kai tik vaikeliai biskutį paaugs, tai prisirašysiu prie SLA. ant tukstančio. Bet ta nelaboji mirtis išplėšė jauną moterį sulaukus vos 32 metų amžiaus.

Velionė palaidota labai iškilmingai. Žmonių net iš apylinkių miestelių atsilankė. Į kapus lydėjo apie 25-se automobiliuose.

Ilsėkis, musų drauge, šios šalies augštajam kalnely.

J. V.

OREGON CITY, ORE.

Šis miestukas susideda iš 9,000 gyventojų. Čia ir apylinkėj randasi apie 32 šeimynos ir lietuvių. Čia yra SLA. 2 kuopos: 240 kuopa Oregon City ir 288 kuopa Willamette'o, tarp kurių nepergeriausi draugiški santikiai: kuri kuopa sumano kokį nors parengimą, tai viena kitai bando užbėgti už akių; vis tai daro ant keršto, kad viena kitai pakenkus. Pavyzdžiui, liepos 4 d. 240 kuopa rengė pikniką Schunoerr parke, Willamette, Ore. Diena buvo graži, piknikas buvo pavyzdingas ir nemažai jame dalyvavo lietuvių visokių pažvalgų. Nuo pikniko pelno kuopai liko 8 dol. su centais.

Willamette'o SLA. 282 kuopa, norėdama pakenkti 240 kuopai, buvo surengus pikniką virš minėtame parke 28 dieną birželio. Bet publikos mažai buvo, o labiausia buvo mažai jaunimo, nes turėjo visai prastą muziką. Abejoju, kad pelno nors kiek liko. Daugiausia musų parengimus pareme portlandiečiai. Portlandas yra 15 angliškų mylių nuo Oregon City ir, žinoma, kad nekuri kuopa piknikus rengtų už 3 ar 3 savaičių anksčiau ar vėliau, tada skaitlingiau atsilankytų ir portlandiečių. O kaip rengia už savaitės laiko, tada portlandiečiams nelabai paranku taip dažnai važinėti, nes pertoli. Tokiu budu rengėjai mažai pelno gauna, o kita syk dar ir savo prideda.

Liepos 13 dieną SLA. 240 kuopos sekretoriaus, Liudviko Alijošiaus, namus aplankė garnys, palikdamas 9½ svarų dukterį Eleną.

Matlicko švogeris.

CHICAGO, ILL.

„Aušros" metinis išvažiavimas.

Pietinėje Chicagos miesto pusėje yra vieta žinoma kaipo Roseland (rožių žemė), kurios rytinėje pusėje stovi Pullman'as, pietinėje pusėje stovi Kensington'as, o vakarinėje — West Pullman'as. Visos šios kolonijos yra arti viena kitos ir jose gyvena keliolika tukstančių lietuvių. Čia jie turi sau parapiją, pašelpines draugijas ir įvairius pasilinksminimo ir piliečių kliubus. Prie to, čia yra ir apšvietos įstaiga, žinoma kaipo „Aušra", kuri užlaiko viešą knygyną ir vakarinę mokyklą, kurioje mokinama matematikos, anglų ir lietuvių kalbų ir rašybos. „Aušrą" remia ir palaiko įvairios vietos draugijos, kurių tarpe yra ir SLA. 139 kuopa.

Šių visų „Aušrą" palaikančių draugijų bendras komitetas, žinomas kaipo draugijų sąryšis, nedėlioje, liepos 26 d., buvo suruošęs išvažiavimą netolimoj Washington Heights giraitėj. Programas buvo sudarytas iš įvairių laimėjimų, muzikos del šokių ir prakalbų. Nuo ryto nors ir buvo oras apsiniaukęs, bet vėliaus išsiblaivė ir žmonių susirinko gana gražus burys.

Apie 3:30 val. po pietų išvažiavimo pirmininkas, p. Tamošauskas, sušaukė žmones į kruvą ir paaiškino, kad „Aušra" yra grynai kulturinė įstaiga ir kaipo apie tokią, girdi, kalbėtojai plačiau išaiškins, ir pristatė kalbėti J. Jukelį, kuris, kaip visiem jau yra žinoma, niekados nemokėjo ir jau niekad neišmoks nė savo sakinių suderinti, nė paties užbrėžto dalyko apsklembti ir iš jo tinkamas išvadas padaryti, neveizint jau į oratoriaus etiką ir logiką.

Na, ir kalbėjo apie viską ir nieką. Pirmiausia pradėjo nuo ADP. ir atsimušė į Sears Roebuck, Marshalfield, Illinois Central R. R. Paskui nulėkė į Rusiją, o iš Rusijos į Lietuvą ir užšoko ant sprando Dr. Šliupui, Yčui, Smetonai, Račkauskui ir ten juos šlykščiausiai išpludęs parlėkė atgal į New Yorką ir visu smarkumu griebė už gerklių SLA. prezidentui Gegužiui, Vitaičiui, Strimaičiui, Dr. Montvidui, Grigaičiui, na, ant galo ir žemiau pasirašiusiam. Kryžiojosi, nabagas, blaškėsi, sielojosi ir verkė, kaip mušamas kudikis, koliojosi ir pludo išdavikais, pardavikais, svolačiais ir judošiais, ir vis tai delto, kad jie ADP. politikieriam nedavė pravesti gudriai sutaisytus planus, sabotažuojančius SLA. Jaunuolių Skyrių. Jukelis net paspringdamas, net kvapo pritrukdamas stengėsi klausytojus įtikinti, kad SLA. yra baisiausiu Amerikos lietuvių vaikučių neprietelium, kuris stengiasi juos sutraukti po Olszewskio (?) sparnu ir išauklėti juos „buržuazinėj dvasioj", tuomi gi pastoja kelią „Ateities žiedui", kuris rupinasi išauklėti vaikučius „darbininkiškoj dvasioj". Grąsino, kad netolimoj ateity susipratę darbininkai (suprask, ADP. politikieriai) iššluos iš SLA. visus tuos judošius — Gegužius, Vitaičius, Grigaičius, Montvidus, Švitras, Strimaičius, Širvydus — kurie tarnauja tik bankininkams ir didiemsiems pramonininkams ir paėmę Susivienijimą į savo rankas valdys jį taip, kad juomi naudotųsi tik darbininkai.

Iš šito kliedėjimo matėsi, kad tie desperatai visgi svajoja ir planuoja kokią nors demoralizaciją pasėti ar kokį nors kitokį šposą iškirsti. Tai tik ateitis parodis.

Klausytojai vieni nedrąsiai šypsojosi, o kiti šnibždėjo, kad tas mažas vyrukas iš proto kraustosi. Ir ištikrųjų, sveiko proto žmogus niekur ir niekados negalėtų pasirodyti tokiu cinišku murzium, kokiu yra Juozas Jukelis, kuris, matomai, mano, kad juo jis labiau išbiauros kai kuriuos žmones, juo daugiau jis pasitarnaus darbininkų klasei.

Pirmininkas, pristatydamas kalbėti p. Zaldoką, atsiprašė publikos, kad p. Jukelis visai nesistengė kalbėti apie tai, kas jam buvo sakyta kalbėti, o tik koliojo ir šmeižė sau nepatinkamas ypatas ir tuomi erzino klausytojus, ir prašo antro kalbėtojo, kad jis panašiai nesielgtų. Atsistojęs p. Zaldokas taip pat pleškino bolševikišką spyčių, bet nors ant tiek pasirodė džentelmonu, kad prie pašalinių ypatų nesikabinėjo.

Publika prakalbomis liko nepatenkinta. Už tai kalti yra ne vien tik bolševikiški akyplėšos, bet ir patys rengėjai, kad kvietė ir leido tokiem paleistburniam sėti demoralizaciją tarp žmonių visų gerbiamos „Aušros" išvažiavime. Jei rengėjai negalėjo gauti rimtesnių ir švaresnių kalbėtojų, tai reikėjo apsieiti be prakalbų. Iš to but buvus didesnė nauda pačiai „Aušrai" kaipo bešališkai apšvietos įstaigai.

Po prakalbų buvo traukiami laimėjimai, kuriem pasibaigus vieni šoko lietuviškus šokius, o kiti žaidė įvairias žaismes iki sutemos. Bus ir pelno.

Julius Švitra.

PHILADELPHIA, PA.

Liepos 30 d., š. m., Lietuvių Muzikališko Namo Bendrovės akcionierių įvyko pusmetinis susirinkimas, savam name. Į šį susirinkimą atsilankė mažas skaičius bendrovės akcionierių. Perskaičius iš metinio susirinkimo protokolą ir jį priėmus, sekė valdybos pranešimai, iš kurių paaiškėjo, kad bendrovė per pereitą pusmetį turėjo daug išlaidų. Finansų sekretorius gerb. D. Bairunas pranešė, kad per pastaruosius šešis mėnesius bendrovė turėjo įplaukų $13,115.20, o išlaidų $15,096.49. Tai išlaidų daugiau ant $1,981.29. Pas bendrovės iždininką ant rankų pinigų rankasi $425.79 ir pilnai apmokėti abudu namai.

Toliaus sekė komisijų raportai. Po komisijų raportų buvo nauji įnešimai. Tarpe kitų įnešimų pil. St. Musickas įnešė, kad Liet. Muz. Namo Bendr. bei G. Kliubas, sugrįžus iš Lietuvos „Vienybės" redaktoriui, gerb. J. O. Širvydui, surengtų prakalbas. Po trumpų apkalbėjimų vienbalsiai nutarta surengti šeimyniška saldžią vakarienę su prakalbomis. Susižinoti su „Vienybe" kad gerb. J. O. Širvydas iš Lietuvos sugrįš ir kada galės atvažiuoti pas mumis į Philadelphiją įgaliotas pil. Antanas Tvaranavičia.

Liepos 19 d., š. m., Gedemino Kliubo įvyko puikus piknikas, L. Gudavičiaus farmoje. Piknikas pavyko visais atžvilgiais gerai. Oras buvo gražus, svečių piknike buvo irgi puikių. Paprastai į piknikus suvažiuoja vien tik paprasti darbininkai žmonės, bet šiame piknike buvo ir dalis žymių inteligentų ir biznierių. Visi tiram ir gražiam ore gražiai linksminosi ir vieni kitus vaišino. Pikniko rengėjai buvo sutaisę gražių žaislų programėlį. Žaisluose pasižymėję gavo dovanas.

Atminčiai šio gražaus pikniko, fotografistas gerb. J. Kaulinskas, sugrupavęs burį svečių, nufotografavo. Žodžiu sakant, piknikas buvo puikus. Apmokėjus visas pikniko išlaidas, Liet. Muz. Namo Bendr. bei G. Kliubui liko gryno pelno $212.00. Taigi visiems dalyvavusiems šiame piknike gerbiamiems svečiams Gedimino Kliubas taria širdingą ačiu!

G. K. korespondentas.

WORCESTER, MASS.

Klaidos Atitaisymas.

„Tėvynės" num. 28 tilpusiam aprašyme apie pabaigimą mokslo vietinio jaunuolio — Stasio Vaškelevičiaus įvyko nemaloni klaida pavardėje. Ten pasakyta „adv. Stasys Vaškevičius", o ištikrųjų turėjo buti **adv. Stasys Vaškelevičius.** Taigi šiuomi atitaisau tą nemalonę klaidą ir kartu atsiprašau gerb. adv. St. Vaškelevičiaus, jei tuo budu jam padarytas bent kokis nesmagumas. Ši klaida įvyko nesužiniai — vien per neapsižiurėjimą.

A. Kriaučialis.

STRAIPSNIS 135.

Žindančios Motinos Turi Buti Atsargios.

Žindymo laikotarpiu motina neturėtų persidirbti. Dažnai motinos, kurios iš pradžių turi užtektinai pieno, randa, kad jis mažta kuomet jos sugrįžo prie namų darbo. Kitos motinos turi sunkiai dirbti žindymo laikotarpiu, bet darbas turėtų buti laipsniškai sunkinamas. Didžiuma motinų tik po šešių savaičių tegali buti pilnai stiprios užsiimti darbu. Su šiuo laiku pieno tekėjimas pilnai nusistato.

Reikia vengti nuovargio nuo persidirbimo, pasilsint laike darbų. Dažnai pagulint penkias minutas kas valanda, duos motinai progos daugiau darbo atlikti negu kitaip, kad saugiau galėtų atlikti. Kad gavus daugiau pasilsio, gerai yra motinai penėti vaiką atsilošus arba pusiau gulint. Tas duos jai 15 ar 20 minutų pasilsėjimo kas keletą valandų. Nei motina nei kudikis neturėtų užsnusti pirm negu penėjimas visai pabaigtas.

Pasibovijimas.

Kuri nors forma pasibovijimo, pasilinksminimo arba pasismaginimo yra reikalinga kiekvienam. Per sąžiningą motiną, kuri buna stuboje nuolatos sergėdama savo kudikį nedaro geriausia del savo kudikio. Buvimas ant oro ir smagus pasibovijimas, kuris nenuvargina, bet palaiko motiną su kudikiu linksmame upe, yra abiems labai naudingi. Reikia vengti rupesčio, pykčio, ir stiprių susijaudinimų, kadangi jie įtakuoja pieną. Motina turi pramokti save sukontroliuoti ir nureguliuoti savo gyvenimą del gerovės savo kudikio.

Saulė Yra Didelis Gydytojas.

Nesunkųs mankštinimai ore ir ant saulės, ypatingai ėjimas, reikalingi gerai motinos sveikatai ir jos nervų ramybei. Jei motina turi daug darbo atlikti stuboje, ji neturės daug spėkos pasivaikštinėjimams, bet visgi ji turėtų nusistatyt praleisti tulą dienos dalį ant oro. Motinos, kurioms patinka smagus ėjimas, ras pasivaikštinėjime gerą mankštymą. Tik nereik nuvargti. Daržų prižiurėjimas labai geras jei ne perviršis.

Stuboje irgi reikalinga šviežias oras lygiai motinai, lygiai kudikiui, tad miegami ir gyvenami kambariai turi buti gerai išvėdinti.

Jokiam kudikiui nėra reikalo buti auka taip vadinamų kudikystės ligų. Jei jo kunas yra pirmos klesos padėty, jis jau gamtos yra aprupintas **su ginklu. Tik tada kada jo kuną** paėdė nedapenėjimas jis lengvai ligų pagriebiamas. Bet **kiekvienas kudikis gali pilnai atsigauti jei aprupintas su tinkamomis sveikatos sąlygomis.** Apsaugojąs maistas yra geriausis sargas. Pridedant **Borden's** Eagle Pieną prie jusų kudikio kasdieninio valgio, galėsite buti tikri, kad jo kunas gauna reikalaujamą kiekį sotumo. Jusų kudikis turėtų gauti du šaukštu Eagle Pieno kasdien apart kitų valgių. Atmiežk du šaukštu Eagle Pieno su trimis ketvirtadaliais puodelio šalto vandens. Kiti vaikai labiau jį mėgsta su ginger ale, vaisių sunkomis, arba suplaktu kiaušiniu ir skanskoniu.

Skaitykit šiuos straipsnius kas savaitę ir pasidėkit ateičiai.

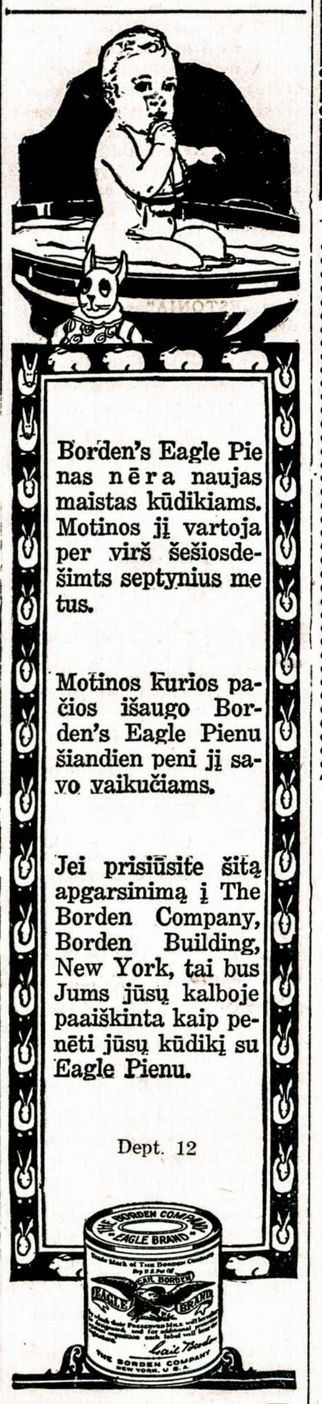

Borden's Eagle Pienas nėra naujas maistas kūdikiams. Motinos jį vartoja per virš šešiosdešimts septynius metus.

Motinos kurios pačios išaugo Borden's Eagle Pienu šiandien peni jį savo vaikučiams.

Jei prisiųsite šitą apgarsinimą į The Borden Company, Borden Building, New York, tai bus Jums jūsų kalboje paaiškinta kaip penėti jūsų kūdikį su Eagle Pienu.

Dept. 12

PASINAUDOK AUKSINE PROGA

UŽ DU DOLERIUS IR PUSĘ GAUSI KETURIS DOLERIUS.

Skaityk atydžiai:

Kas prisiųs du dolerius ir pusę su šiuom skelbimu, tas gaus per metą laiko laikraštį „SANDARĄ" vertės už $2.50

Gaus Knygoms:

Knygą **Amerikiečiai Lietuvoje,** vertės už 25
Knygą **Apysakymėliai iš Gyvulių Gyvenimo** 35
Knygą **Muzikos Žodynėlis** 25
Knygą **Trakoma** arba **Saugokite Akis Prie Šviesos** 20
Knygą **Novelis.** Graži apysaka 15
Knygą **Žmonių Ligos.** Labai gera moksliška knyga 15
Knygą **Ciceliai.** Pasakos pamokinančios gyvenime 15

Visos knygos su pažymėtomis kainomis yra du kart vertesnės, kas jas gaus tas džiaugsis ir patars savo draugams jas įsigyti. Nelauk ilgai, iškirpk šitą skelbimą ir įdėjęs į konvertą su money orderiu ar čekiu siųsk šiuom antrašu:

S A N D A R A,
327 E. Street, Boston 27, Mass.

VARPAS

savaitinis lietuvių visuomenės, politikos, literaturos ir mokslo laikraštis, leidžiamas kas šeštadienis „VARPO" Spaudos bendrovės lėšomis, iš Chicagos, Illinois.

VARPAS plačiai nušviečia Chicagos lietuvių gyvenimą, draugijų, SLA. kuopų ir kitų vietos organizacijų veikimą.

VARPAS stropiai gina lietuvių reikalus ir aiškina čia Amerikoje gyvenančių ir Lietuvos žmonių teises.

VARPAS rašo teisybę be vyniojimo ir gina darbo žmonių reikalus.

Pamatymui pora „Varpo" num. siunčiame dovanai. Rašyk mums šiandien, adresuojant:

V A R P A S Publ. Co.,
3251 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,

1739 S. Halsted Street. Chicago, Illinois.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100
Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 ..... 10c.
Daktaras iš Prievartos (Komedija) ..... 20c.
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 ..... 20c.
Kas iš Kur Pareina? ..... 20c.
Kaip Gyvena: Latviai, Suomiai, Anglai ..... 20c.
Kelionė į Šidlavą — pusl. 48 ..... 15c.
Konradas Velenrodas — pusl. 24 ..... 15c.
Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės ..... 15c.
Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 ..... 35c.
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 ..... 40c.
Liudvikas Pasteris — pusl. 48 ..... 15c.
Nuo Degtinės — pusl. 19 ..... 10c.
Petras Žemaitis — pusl. 69 ..... 20c.
Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
Susiprato — pusl. 64 ..... 20c.
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 ..... 10c.
SLA. Istorija (1896-1915) $1.50; audimo apdarais 2.00

Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Vilnius — (Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00
Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00
Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija ..... 35c.
Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c.
Aisopo Pasakos — pusl. 364 ..... $1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina $10.00
Žmogaus Pareigos — pusl. 245 ..... 1.00

Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc.

Eglė (Žalčių Karalienė) $10.00
Žalčio ir Gulbė Dievaičio duetas ..... 75c.
Liet. Dainos $1.50
Birutės arija ..... 30c.
Pasaka (Dramatiška daina) ..... 80c.
Kanklės 1920 m. $2.00
Aras, kvartetas ..... 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

AISOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros apdaruose tik $1.25

„TĖVYNĖS" ADMINISTRACIJA
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

"VILNIS"

LIETUVIŲ DARBININKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS. 8 PUSLAPIŲ.

Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažiurėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratos kaina Amerikoj: metams $3.00; pusei metų $1.75; Chicagoj ir užrubežyj, metams $3.50; pusei metų $2.00.

„V I L N I S",
3116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Kas tai yra——

„ŽMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apsakyti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų, apsako plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia „Dirva" — kas iš kalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

Didžiausias veikalas už tokius pinigus!

——Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.——

(Reikalaukit cirkulioro dykai, paaiškinančio apie knygą)

„G A L I U N A S"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

„DIRVOS" KNYGYNAS,
3352 Superior Avenue, CLEVELAND, O.

DABAR UŽSIRAŠYK

"AMERIKOS LIETUVĮ"

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt AMERIKOS LIETUVĮ, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"
14 Vernon Street, Worcester, Mass.

VIETINĖS ŽINIOS

ATVYKO AMERIKON ARTISTAS BABRAVIČIUS.

„Tėvynės" redakcija, rugpiučio 8 d., nuo laivo „Homeric" gavo sekamą kablegramą:

„Atvažiuojam Homeric laivu seredoje. **Drangelis, Sinkus, Rožanskis, Babravičius."**

Vadinasi, su grįžtančiais iš Lietuvos amerikiečiais kartu atvyksta Amerikon ir musų mylimas artistas-dainininkas Juozas Babravičius. Jau pirmiau p. Babravičius buvo rašęs, kad jis atvyks Amerikon pakoncertuoti ir todel smagu pažymėti jo atvykimas, nes Amerikos lietuviai dar kartą išgirs p. Babravičiaus malonų ir galingą dainavimą.

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS.

Rugpiučio 6 ir 7 dd., SLA. Raštinėje, New Yorke, įvyko SLA. Pildomosios Tarybos suvažiavimas, kuriame dalyvavo: Prezidentas S. Gegužis, Vice-Prezidentas V. Kamarauskas, Sekretorė P. Jurgeliutė, Iždininkas T. Paukštis, Daktaras-Kvotėjas Dr. E. G. Klimas, Iždo Globėjai J.. M. Danielius ir M. A. Raginskas ir Kontrolės Komisijos nariai, B. Salaveičikas, Ks. Strumskis ir J. W. Liutas.

Šio suvažiavimo svarbiausiu tikslu buvo aptarti SLA. namo reikalai ir pasiremiant esama padėtimi padaryti atatinkamas tarimas tuo klausimu. Taigi paaiškėjus iš komisijos raporto, kurią buvo išrinkęs pereitas Pildomosios Tarybos suvažiavimas, kad geriau apsimoka namą taisyti, negu dabar jį parduoti, padaryta nutarimas imti tuo reikalu atatinkamus žingsnius. Padaryta ir keletas kitų nutarimų eiliniais organizacijos reikalais.

Taipgi nutarta imti atatinkamus žingsnius išdirbimui planų SLA. jaunuolių švietimo reikalu, kaip yra nutarta pereito SLA. Seimo, kad tuos plonus butų galima iš anksto paskelbti organe, juos apkalbėti ir kad sekamas SLA. Seimas jau galėtų galutinai juos užgirti. Išnešta pareiškimas užuojautos velionio Damijonaičio žmonai ir taipgi išnešta protesto rezoliucija prieš Lietuvos klerikalinę reakciją ir pareikšta užuojauta nukentėjusiems Lietuvos Seimo nariams, kurie policijos brutaline jėga išmesti iš Seimo posėdžių salės.

SLA. nariai ir „Tėvynės" skaitytojai plačiau apie šio suvažiavimo nutarimus sužinos iš suvažiavimo protokolo, kuris artimoje ateityje bus paskelbtas „Tėvynėje".

SUGRĮŽO IŠ LIETUVOS J. LIUTAS.

Liepos 31 d., laivu „George Washington", sugrįžo iš Lietuvos SLA. Kontrolės Komisijos narys p. J. W. Liutas, kuris apsilankė „Tėvynės" redakcijoje rugpiučio 4 d. ir pranešė savo įspudžius iš Lietuvos.

Nors p. Liutui teko Lietuvoje paviešėti neilgai, tačiau jis pastebėjo nemaža permainų ir patyrė naujų įspudžių. Jam beesant „Lietuvos žinių" administracijoj, atėjo policistai konfiskuoti vieno šio laikraščio numerio ir tas, anot p. Liuto, daro į amerikietį begaliniai sunkaus įspudžio ir norėtųsi šaukti visiems lietuviams, kad tai yra didžiausis pažeminimas visai Lietuvai, kad jos valdonai eina buvusiųjų Rusijos carizmo skudurų pėdomis. Taipgi p. Liutas patyrė, kad Lietuvoje didesniųjų prekybos ir pramonės įstaigų sumažėję delei neišmintingos valdančiosios partijos ekonominės politikos. Taip jau ir Lietuvos kaimiečių upas gana pesimistinis ir visame gyvenime matosi apatija. Bet p. Liutas tiki, kad su sekamais Seimo rinkimais gali pasitaisyti Lietuvos vidujinė padėtis: jei tik pažangiosios partijos turės amerikiečių medžiaginę paramą, tai tikrai laimės Seimo rinkimus, nes klerikalai galutinai nustoję pasitikėjimo visoje šalyje.

IŠVAŽIAVO LIETUVON.

Rugpiučio 4 d. atsilankė „Tėvynės" redakcijon buvęs „Lietuvos" leidėjas p. A. Olševskis iš Chicagos ir buvęs „Švyturio" knygyno Chicagoje vedėjas p. J. Strazdas. Jiedu rugpiučio 5 d., laivu „Berengaria", išvyko Lietuvon. P. Olševskis vyksta Lietuvon pasiviešėti tulam laikui ir vėl grįž atgal Amerikon. Laimingos kelionės!

LANKĖSI REDAKCIJOJE.

Rugpiučio 10 d. atsilankė „Tėvynės" redakcijon Waterburio lietuvių darbuotojai, pp. J. S. Pruselaitis ir J. P. Trečiokas. Jie lankėsi New Yorke su biznio reikalais, tad prie progos aplankė ir SLA. įstaigą. Taipgi p. Pruselaitis išsireiškė, kad pasinaudodamas šia proga pasiklausinės apie New Yorko konservatorijas, nes sekamą rudenį rengiasi leisti į konservatoriją savo sunelį smuikininką, kuris jau yra gerai pasižymėjęs, kaipo gabus ir geras smuiko valdytojas.

ATOSTOGOS.

Rugpiučio 8 d. pasitraukė porai savaičių atostogų SLA raštinės darbininkė p-lė Marijona Draugeliutė ir „Tėvynės" spaustuvės darbininkas p. A. B. Muras. P-lė Draugeliutė atostogas praleis Pennsylvanijoj pas savo artimuosius.

Rugpiučio 9 d. sugrįžo po atostogų SLA. raštinės darbininkė p-lė Viktorija Kačergiutė. Sakosi po atostogų gerokai pasilsėjusi ir dabar galinti daug smarkiau dirbti, negu pirm atostogų.

ŠIMOLIUNIUTĖS BYLA VĖL ATIDĖTA.

Kaltinamos už netikrų pinigų dirbimą Onos Šimoliuniutės teismas turėjo įvykti rugpiučio 5 d. Bet jai pasiskundus, kad neturinti advokato ir taipgi neturinti iš ko pasisamdyti jo, tuomet teisėjas jai paskyrė advokatą ir bylos nagrinėjimą atidėjo iki rugpiučio 18 dienos. Šiuo tarpu Račys teisme irgi nepasirodė.

BOMBARDUOJA KRAUTUVES.

Pereitą savaitę sprogo dvi bombos, padėtos gretimose duryse dviejų biznio vietų prie 420 ir 422 East 13-th Street, New Yorke. Išbombarduota grosernės ir barzdaskutyklos įstaigų priešakinė namo dalis, kuri visiškai sugriauta. Sunkiai sužeistas grosernės savininkas, kuris nugabentas ligoninėn. Šita apylinkė yra apgyventa italų ir yra manoma, kad bombos padėtos kokio tai keršto motyvais. Taipgi baisiai išgąsdinti apylinkinių namų gyventojai, kurių viršaus 1,000 išbudusių iš miego išbėgo į gatvę. Kol kas kaltininkai nesusekti.

Iš Lietuvos Laikraščiu

DERLIUS LIETUVOJE.

Šių metų derlius numatomas daug geresnis negu pernai. Sprendžiant iš paskutiniųjų statistikos davinių, rugių šiais metais bus prikulta dviems milionais su viršum centnerių daugiau, negu pernai; avižų ir kviečių numatoma taip pat daug daugiau, o bulvių ir žirnių — dviem milionais su viršum. Imant domēn viso pasaulio derlių, reikia spręsti, kad duona Lietuvoje ir šiais metais neatpigs.

GARGŽDAI.

Š. m. birželio 25 d. atsilankė pas mus p. Daniušis, kuris tą pačią dieną padarė pranešimą, nušviesdamas Seimo darbus, atidengdamas krikšč. demokratų trejybės uždangą. Nežiurint į tai, kad pas mus tą dieną buvo atvykęs kapucinas, kuris savo pamoksluose sakė neklausyti „bedieviško misionieriaus", nes jis, kapucinas, esąs atsiųstas nuo Dievo, o Daniušis nuo velnio, publikos didžiausia minia klausėsi kuo įdomiausiai ir neatsirado nė vieno priešininko. Visa minia klausytojų savo triukšmingu plojimu padėkavojo pranešėjui už pranešimą ir išreiškė spaudos ir žodžio laisvės gynėjams kuodidžiausios užuojautos.

Severa's Skin Soap

vartok nuo odos ligų, veidui, galvai trinkti ir skutimuis. Pasekmingas muilas maudynosi kudikių.

Kaina 25 centai.

Kasdieninis vartok

Severa's Antisepsol

kaipo burnai plovimą ir gargaliavimui. Jis prigelbsti burnai užsilaikyti sveikame padėjime priduodant jai jausmą valumo ir tyrumo.

Kaina 35 ir 50 centai.

Pirmiausiai kreipkis į aptieką.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS

Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.

Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co. 518 MAIN ST. BOX 352 HARTFORD, CONN. U. S. A.

Geras paprotys

Naudokit Ruffles kasdien, kad užlaikius galvos odą sveika ir kad turėti puikius žvilgančius plaukus.

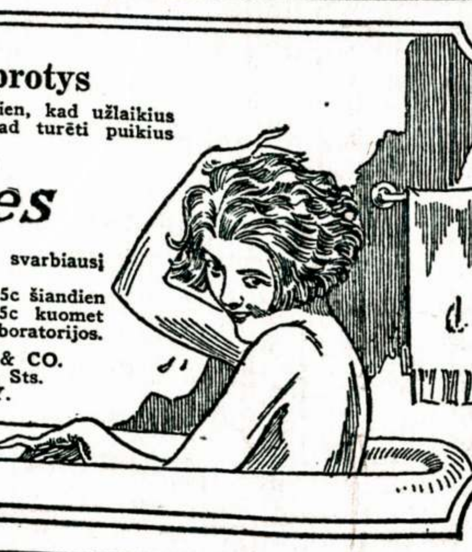

Ruffles

sunaikina pleiskanas, tą svarbiausį priešą gražių plaukų.

Nusipirkite bonką už 65c šiandien pas savo vaistininką. 75c kuomet siumčiama tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO. Berry & South 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

VIENAS IŠ SAUGIAUSIŲ BANKŲ.

Vienas iš saugiausių ir geriausių Bankų Pittsburgh, Pa., tai yra ALL NATIONS DEPOSIT BANK. Priima pinigus ant pačėdumo ir moka 4 nuošimtį. Siunčia pinigus į visas dalis svieto greitai ir saugiai. Minėto Banko užrubežinis skyrius po vardu P. V. Obiecunas and Co. Parduoda laivakortes ant visokių linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos ant greičiausių laivų. Parupinam pasus keliaujantiems į Lietuvą ir padirbam reikalingus dokumentus del partraukimo giminių iš Lietuvos. Padirbam įgaliojimus arba daviernastis.

Reikalui atsitikus kreipkitės prie vedėjo lietuviško skyriaus ADOMO VARAŠIAUS.

ALL NATIONS DEPOSIT BANK,
12-th and Carson Street, Pittsburgh, Pa.

"Šiuomi noriu išreikšti savo didžiausį džiaugsmą ir dėkingumą jums už sutaisymą tokių puikių vaistų kaip Bambino, kurie išgelbėjo mano kudikį. Kuomet mano kudikis buvo tik 24 valandų senumo, jis pradėjo verkti ir spardytis taip labai, kad aš nežinajau nei ką daryti su juomi. Laiku pirmo mėnesio mano kudikio amžiaus, jis sumažėjo svarume dviem svarais, vietoje augti, ir aš nustojau vilties del savo mylimo kudikio likimo. Didžiausiu mano džiaugsmu pastebėjau apskelbimą jusų vaistų Bambino. Kuomet aš aplaikiau Bambino, mano kudikis buvo šešių savačių senumo ir panaudojus Bambino per tris dienas, kudikis nustojo verkti ir pirmu kartu nuo savo gimimo dienos jis tinkamai pasilsėjo. Dabar mano kudikis auga ir jau sveria 10 svarų—dabar jis yra trijų mėnesių senumo. Kuomet jis buvo šešių savačių, jis svėrė tik septynis svarus. Reiškia į šešias savaites mano kudikis paaugo trimi svarais ir aš žinau, kad aš privalau buti dėkinga tik vienam Bambino.

Pasižadu prie kiekvienos progos rekomenduoti Bambino kiekvienai motinai, kuri auklėja kudikius. Kas liečiasi manęs pačios, tai aš niekuomet nebusiu be Bambino."

Didžiai Užganėdinta Motina Mrs. E. C., Kingsley, Pa.

Dėkingos Motinos Liudymas

Aukščiau pacituotas laiškas kalba pats už save. Jis yra tik vienu iš daugelio laisvanoriai mums siunčiamų pranešimų, liudijant apie linksmus davinius, gautus naudojant Bambino nuo vidurių užkietėjimo, vidurių dieglio, viduriavimo (diarrhoea).

Bambino pavyzdis ir Dr. Richterio Knyga Motinoms bus pasiųsta dykai kiekvienam, kas tik pareikalaus. Bambino parsiduoda visose vaistinėse po 35c bonka, arba galima gauti tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts., Brooklyn N. Y.

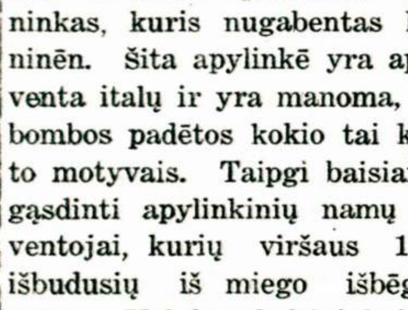

Geras abelnam naudojimui linimentas

Pain-Expelleris

Kuomet reumatizmas ar neuralgija vargina jus, ištrinkite skaudamas vietas šiuo atsakančiu šeimyniniu linimentu ir tuojas pajausite palengvinimą.

35c ir 70c bonka vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis

F. AD. RICHTER & CO. Berry & South 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS.
322 Holbrook Ave., DETROIT, MICH
Valandos: 12—2 p. m. ir 6—8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermia.

BALTIJOS AMERIKOS LINIJA, tai vienatinė linija,

kurios laivai reguliariškai per ištisus metus susisiekia stačiai su laisvosios Danzigo valstijos portu, taip arti Klaipėdos, kad laivas ant kurio sėdot New Yorke atveža Jumis beveik į pačią Tėvynę-Lietuvą, ba iš Danzigo į Klaipėdą tai tiktai vienos nakties kelionė laivu be jokių ekstra iškaščių.

Sekanti išplaukimai iš New Yorko:
Laivas „LITUANIA" 1 d. Rugs.
Laivas „ESTONIA" 22 d. Rugsėjo
Laivas „ESTONIA" 13 d. Spalio

Kainos laivakorčių: Į Klaipėdą visu keliu vandeniu: 3-čia kliasa $107; 2-rą — $132.50

BALTIC AMERICA LINE,
9 Broadway, New York City.
Kreipkitės čionai ar prie savo vietinių agentų.

NGL NORTH GERMAN LLOYD

LAIVAKORTES Į ABI PUSI NUPIGINTOS Į Lietuvą Per Bremen'ą

Trečia kliasa tiktai kajutos.

Nepiliečiai grįžtanti bėgy 12 mėnesių prieplaukoje neturės jokių kėblumų.

32 Broadway, New York, arba bile vietos agento

JAU Pripažino

visi, kad NAUJOKŲ padaryti Cigarai yra geriausi Amerikoje. Taip pat viengenčiai gėrisi, kad garsinant „TĖVYNĖJE" remia lietuvišką literaturą ir kovą už lietuvių tautos tiesas, tai yra švarus dalykas.

UŽTAI garbaus SLA. draugai, kurie rukote vietoje kažin kokius cigarus, o gal lietuvių priešų, tad labai išmintingai darysite, kad tik Naujokų Brolių išdirbtus cigarus rukysite, kadangi ir cigarai labai geri, padaryti iš geriausio tabako: gražiai dega, malonųs rukyti ir dumas puikiai kvepia. Draugai „Tėvynės" kurie dar tų cigarų nežinot, tad visur lietuviškose užeigose, Restoracijose, Kliubuose ir štoruose reikalaukite ir rukykite visur

JONO—JOHN'S CIGARĄ

arba Petro Naujoko po 10 centų cigarą, o rukant džiaugsitēs, kad rukai puikų cigarą ir po vardu Vytauto (Ekstra po 15c.). Tėmyk vardą ir paveikslą ant bakso Juos visi myli.

Cigarus išsiunčiame visur Amerikoje per paštą į kitus miestus privatiškai ir biznieriams. Adresas:

NAUJOKŲ CIGARŲ FACTORY,
267 DIVISION AVE., BROOKLYN, N. Y.

Verta paremt brolius lietuvius nes jų cigarai labai geri. Agentai miestuose gali užsidirbti ekstra pinigų ir paremt lietuvišką išdirbystę. Lai gyvuoja Lietuvių Tauta!

DIDELIS PIKNIKAS

Didelį ir linksmą pikniką rengia SLA. 3-čias apskritys Nedėlioj, Rugpiučio (August) 16 ddieną, 1925 metų, prie Star mainos tipelio garaitėje, Courtney, Pa.

Prasidės 10 val. ryte ir tęsis iki vėlam vakarui.

Bus gera muzika ir šiaip visokių pasilinksminimų, žaislų, skanių gėrimų ir užkandžių. Kiekvieno lietuvio ir lietuvaitės butina pareiga dalyvauti šiame didžiausiame išvažiavime.

Širdingai visus kviečia komitetas.

P. S. Iš Pittsburgh'o imkite ant Wood St. karus Charleroi arba Donora ir išlipkite ant Riverview stoties, o iš ten eikite žemyn link Courtney ir net pat rasite pikniko vietą.

EKSTRA DIDELIS BARGENAS.

Pamatykit visą pasaulį per musų puikų stereoskopą, kuris yra padirbtas iš geriausios medžiagos. Jųs galite matyti paveikslus kaip ir tikrame gyvenime. Vaizdai iš Pasaulinio Karo. Istoriškos vietos Amerikoj. Dėdės Samo kariški laivai. Kristaus gyvenimas. Vizitas Romos ir Venecijos, taipgi daugelis kitokių puikių vaizdų. Su kiekvienu stereoskopu mes duodame 100 rinktinių ir geriausios rušies vaizdų. Taipgi mes pasiunčiame gero modelio gvarantuotą laikrodėlį, puikiuose nikelio lukštuose, kuris laiką rodo labai teisingai ir tesės jums per daugelį metų. Laikrodėlį, Stereoskopą ir 100 vaizdų vertės mažiausia $8.00 mes parduodame tik už $4.75. Su kiekvienu orderiu mes pasiunčiame dykai revolverį B. C. 22 kalibro, kuris yra padirbtas puikiai ir su kuriuo jųs galite apsaugoti savo namus. Prisiųskit tik 35 centus del persiuntimo, o $4.75 užmokėsite, kaip tuos daiktus aplaikysite savo namuose. Užganėdinimas, gvarantuotas arba pinigai bus sugrąžinti. Siųskit orderį dabar, kol kaina pigi. Adresuokit: (31)

PRACTICAL SALES COMPANY,
1219 North Irving Ave. Desk 55,
CHICACO, ILL.

LIETUVON

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.

Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $215 GERA NAUJIENA. Naujas Suv Valst įstatymas pavelija atlankyti Tėvynę ir buti metus, paskui be kliučių grįžti Amerikon nežiurint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai, kaip **MAJESTIC**, didžiausias pasauly, **OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, PITTSBURGH, ARABIC**, etc. siulo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi musų 3-čios kliasos keleiviai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonēms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitēs prie mųs vietinių agentų arba

WHITE STAR LINE RED STAR LINE

No. 1 Broadway. New York

GROBLAUSKIO GUMBALSAI DEL Vidurių Suvaržymo Moterims

Nuo skilvio skausmo, dieglių ir gazo nepripuolas nuo užsikimšimo.

KOLKOWE KROPLE

Moterys privalo visados laikyt šitą gyduolę taip pat kaip motinoms ir dukterims.

Vartota suvirš 30 metų — nejuokų bandymas.

ALBERT G. GROBLEWSKI & CO.,
DEPT. 14, PLYMOUTH, PA.

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR KOMISIJU ADRESAI

Pildomoji Taryba:

Prezidentas — St. Gegužis, Mahanoy City, Pa.

Vice-Prez. — V. Kamarauskas, 177 Slocum St., Edwardsville, Pa.

Sekretorė — P. Jurgeliutė, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Iždininkas — T. Paukštis, 13 Mill St., Pittston, Pa.

Iždo Glob. — J. M. Danielius, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Iždo Glob. — M. A. Raginskas, Box 144, Plymouth, Pa.

Dr.-Kvot. — Dr. E. G. Klimas, 2538 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Kontrolės Komisija:

J. W. Liutas, 45 Broadway, c/o U. S. Lines, New York, N. Y.

B. Saloveičikas, 121 Farmington Ave., New Britain, Conn.

K. Strumskis, P. O. Box 342, Brooklyn, N. Y.

Apšvietos Komisija:

Pr. Bajoras, 417 E. 25-th St., Brooklyn, N. Y.

Dr. A. Montvidas, 25 E. Washington St., Chicago, Ill.

J. O. Širvydas, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Įstatų Komisija:

K. Jurgelionis, 3335 So. Halsted St., Chicago, Ill.

K. Gugis, 3323 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Z. Puišiutė-Šalnienė, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Finansų Komisija:

J. S. Lopatto, Coal Exchange Bldg., Wilkes Barre, Pa.

A. F. Bredickas, Shenandoah Trust Co., Shenandoah, Pa.

A. Mikalauskas, 125 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Sveikatos Komisija:

Dr. I. B. Bronušas, 3037 O'Donnell St., Baltimore, Md.

Dr. S. Biežis, 3114 W. 42-nd St., Chicago, Ill.

Dr. A. J. Karalius, 3303 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Labdarybės Komisija:

P. Jurgeliutė, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

M. Baldauskiutė, 60 Third St., Wyoming, Pa.

P. Balickienė, 1804 W. 64-th St., Chicago, Ill.

Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

F. Živatas, 1823 N. Main St., Scranton, Pa.

J. M. Buchinskas, 76 Glenwood Ave., Binghamton, N. Y.

S. Bakanas, 149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa.

VISI SLA. NARIAI IR NARĖS REMKITE TUOS BIZNIERIUS KURIE GARSINASI „TĖVYNĖJE."